CELJSKI tednik

Celje, 27. julija
Leto XII. štev. 29

CENA IZVODU 20 DIN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA CELJE

LIST IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE »CELJSKI TISK«

ODGOVORNI UREDNIK TONE MASLO

Pospešeno reševanje stanovanjskih problemov borcev NOB

MLADINSKA PEVSKA ZBORA S CELJSKE GIMNAZIJE TER UČITELJIŠČA IN KNJIŽEVNIK JANEZ ŽMAVC — LETOŠNJI NAGRAJENCI SKLADA »SLAVKA ŠLANDRA«

Med prireditve v počastitev 20. julija, praznika celjske občine, je sodila tudi skupna slavnostna seja obeh zborov občinskega ljudskega odbora ter občinskega odbora Zveze borcev v Celju. Zasedanje v veliki unionski kino dvorani je začel predsednik ljudskega odbora Jože Jošt, ki je med drugim pozdravil preživele borce Prve celjske čete, zlasti pa narodnega heroja Petra Stante-Skalo, nadalje častne občane in prav tako delegacijo ljudskega odbora Čuprije s predsednikom na čelu. Ko pa je v nadaljevanju orisal pomen praznovanja 20. julija in dneva vstaje slovenskega ljudstva, je zlasti opozoril na nekatere pomembne pridobitve, kot novi hotel, mlekarno in prav tako spomenik NOB v Vojniku, ki so ga odkrili v prazničnih dneh.

Udeleženci slavnostnega zasedanja so z veliko pozornostjo sledili še besedam predsednika občinskega odbora Zveze borcev Franca Mavca, ki je poudaril prizadevanja ljudskega odbora pri reševanju nekaterih življenjskih problemov udeležencev narodnoosvobodilnega gibanja. V zadnjih treh letih, odkar je ljudski odbor začel sistematično reševati zlasti stanovanjska vprašanja bivših borcev, so bili doseženi prav lepi uspehi. Če pa sodimo po sklepu in priporočilu, ki so ga s slavnostnega zasedanja naslovili na ljudski odbor in gospodarske organizacije, potem bo stanovanjski problem borcev povsem rešen v naslednjih dveh letih.

Končno je besedo dobil tudi predsednik sveta za kulturo in znanost Slavko Belak, ki je v imenu upravnega odbora sklada »Slavka Šlandra« oziroma njegove žirije razglasil letošnje nagrajence tega sklada, ki nosi ime po revolucionarju in padlem heroju Slavku Šlandru. Tako je prvo nagrado v znesku 100.000 dinarjev prejel mešani mladinski pevski zbor gimnazije, drugo nagrado v enakem znesku mešani mladinski zbor s celjskega učiteljišča, tretjo nagrado 50.000 dinarjev pa književnik Janez Žmavc.

-an

V VOJNIKU SO ODKRILI SPOMENIK NOB

V trajen spomin in zahvalo

Ko je orisal pomen borbenega praznika slovenskega ljudstva, je tovariš Peter Stante-Skala v govoru ob otvoritvi spomenika NOB v nedeljo dopoldne v Vojniku med drugim še dejal:

Dvajsetega julija je celjska občina praznovala svoj praznik.

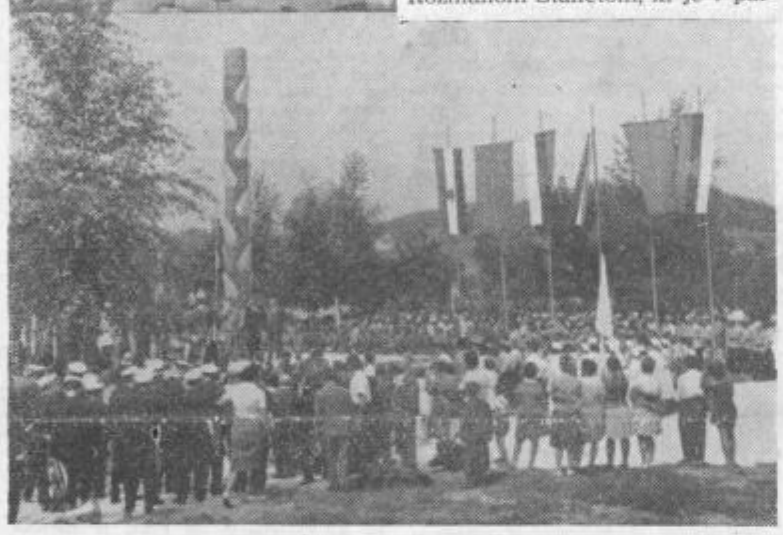

Zgoraj — Peter Stante med govorom, spodaj — pogled na del množice pri odkritju spomenika NOB v Vojniku

20. julij je zgodovinski dan za delovne ljudi celjske komune. Pred 21 leti je bila na ta dan ustanovljena Celjska četa, ki je v tem delu naše domovine dvignila baklo upora in ki je izdanemu, na nemilost fašizmu prepuščenemu ljudstvu povrnila upanje, mu pokazala pot iz položaja, ki je bil na izgled brezupen. Čeprav kratkotrajna, pa zato toliko bolj srdita borbena pot Prve celjske čete, je izpolnila svojo nalogo. Vnesla je v te kraje borbeni duh, ki poslej nikoli ni pojenjal. Junaška smrt njenih prvih borcev je v gozdove privabila stotine maščevavcev, na tisoče novih borcev.

V tem gigantskem boju je bil udeležen tudi kraj, v katerem danes odkrivamo spomenik. Že prve dni fašistične okupacije je okupator iz Vojnika izselil 78 oseb. Revolucionarno gibanje se je v ta kraj razširilo iz Celja in sicer najprej v Škofji vasi, kjer sta delovala Janko Škvarča-Modras, Franc Šteklič in drugi. Že pred začetkom vojne so bili v Škofji vasi sestanki, kamor so hodili Tone Grčar, Vera Šlandrova in drugi aktivisti Partije. V začetku okupacije so bili ti sestanki pogostejši. Tu so se shajali Slavko Šlander, Franc Vrunč-Buzdo itd. Bili so pri Kožuhovih, Vrečkovih, Dečmanovih, Antlogovih, Dobrotinškovih, Belakovih in Križanovih. Že proti koncu junija je bila po Celju in okoliških naseljih izvedena napisna akcija. V vojaški grupi so sodelovali Vrečko, Kokalj, Ahtik, Jošt in drugi. V noči med 26. in 27. septembrom so Ivan Ahtik, Slavko Jurčak in Franc Klančnik sneli pred osnovno šolo nemško zastavo. Isto noč sta Jurčak in Kresnik prerezala telefonske žice v Mrakotni.

Konec oktobra 1941. leta je skozi Vojnik na poti z Dobrovelj proti Kozjanskemu krenil na slavni brežiški pohod prvi štajerski bataljon na čelu s herojem Francem Rozmanom-Stanetom, ki je v partizanskih hišah našel varno zavetje in gostoljubnost. V okolici Vojnika sta leta 1941 za krajši čas delovala tudi Sergej Kraigher, Tončka Čečeva in drugi.

Privrženost osvobodilnemu gibanju je bila julija 1942. leta po zaslugi izdajavcev podvržena okupatorjevemu besu. Začele so se množične aretacije. Dvaindvajsetega julija je bilo v Starem piskru v Celju ustreljenih med talci devet Vojničanov, 30. julija spet šest in 15. avgusta pet. Ostali aretiranci so bili deportirani v taborišča smrti. Vse to je odporniško gibanje v Vojniku in okolici domala čisto ohromilo. Toda ko je prišla v naše kraje legendarna Štirinajsta divizija, se je osvobodilno gibanje v Vojniku in okolici obnovilo s podvojeno silo. Ustanovljene so bile terenske službe, osvobodilni odbori, kurirske in obveščevalne postaje itd.

V štiriletni borbi je Vojnik z okolico utrpel veliko žrtev. Tem žrtvam odkrivamo spomenik v trajen spomin in zahvalo. Spomin na žrtve pa nas s postavitvijo tega spomenika ne odvezuje nadaljnjih dolžnosti. Smo izvrševalci njihove, s krvjo pisane oporoke, ki nas obvezuje vztrajati v vrstah revolucionarne generacije tudi v bodoče.

Zatem je tov. Stante odkril devet metrov visok spomenik, ki predstavlja drevo s požganimi vejami, na katerem je vklesanih 78 imen padlih borcev in žrtev vojniškega območja, ter ga izročil v varstvo predsedniku občinskega ljudskega odbora Celje Jožetu Joštu. Lepo slovesnost, kateri je prisostvovalo nad dva tisoč ljudi, so izpopolnili še domači mladi recitatorji in pevci ter godba na pihala in mešani pevski zbor »F ance Prešeren« iz Celja.

Ob prazniku 22. julija pa so v Vojniku uredili tudi razstavo NOB, na kateri so zbrali fotografije vseh padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, izvedli s pomočjo letavskega kluba »napad«, prikazali delo gasivcev in podobno.

Srečanje

bivših otrok - internirancev

Pred enaindvajsetimi leti je v poletnih mesecih nemški okupator izvršil na naših tleh izredno krut in nečloveški zločin nad otroci zavednih Slovencev, aktivistov NOB in partizanov.

V nekaj transportih je okupator poslal v taborišča »Lebensborna« nad tristo otrok, ki jih je obsodil na potujčevanje, na janičarstvo zoper lastni narod. Te otroke so iztrgali iz rok izseljenih staršev, pripeljali so jih iz zapuščenih domov ustreljenih partizanov in talcev. Zbirališče teh otrok je bilo vedno v Celju v okoliški šoli, od koder so jih pošiljali v Frohenleiten in drugam.

Tragedijo nekdanjih otrok — internirancev je v svoji knjigi »Ukradeni otroci« opisal lanskoletni dobitnik »Kajuhove nagrade« Stane Terčak.

V spomin na te dogodke bo letos prvo srečanje nekdanjih interniranih otrok. Srečanje bo 5. avgusta v okoliški šoli v dopoldanskem času. Srečanje organizirajo odbori Zveze borcev s področja celjskega okraja, Ptuja, Maribora, Zasavja in Gorenjske. Ob srečanju bo govoril tovariš Haložan, ki je bil sam pred enaindvajsetimi leti kot otrok interniran v taborišču za otroke.

Na gornji sliki je zgodovinski prizor, ki je bil posnet na dvorišču okoliške šole v Celju. V ozadju so družine, ki so jim odvzeli otroke. V ospredju z rokami v žepu šef gestapa za Štajersko in krvnik slovenskega ljudstva Lurker.

Pohod na Svetino

Osnovna organizacija Zveze borcev in vojaških vojnih invalidov iz Brez pri Laškem je v počastitev 22. julija priredila minulo nedeljo partizanski pohod na Svetino. Tu so njeni člani pri spomeniku padlih borcev izvedli komemoracijo, na kateri sta govorila tov. Franc Rajh ter Franc Romih. Po komemoraciji so predstavniki sindikalne organizacije železarne Store povabili goste v počitniški dom, kjer so jim pripravili prisrčen sprejem in zakusko. Prav tako so jim dali gmotno pomoč, ki jo bodo uporabili za obnovitev plošče na spomeniku padlih v Brezah.

-rf

Dan vstaje v laški občini

Prebivavci laške občine so letošnji praznik vstaje praznovali na več krajih. Tako sta bili v nedeljo na področju Jurkloštra kar dve komemorativni svečanosti. Razen tega je občinski odbor Zveze borcev ob sodelovanju krajevne organizacije ZB v Jurkloštru izvedel prekop borcev Kozjanskega odreda, ki so padli na Trojici in onih, ki so umrli v partizanski bolnišnici na Voluški gori. Posmrtne ostanke teh borcev so položili k spomenikoma NOB na Heninj ter na Marofu.

V Rečici nad Laškim je bilo veliko partizansko srečanje borcev laške in hrastniške občine. Ob tej priložnosti so zlasti borci iz Hrastnika obiskali tiste partizanske družine, k so jim v najtežjih trenutkih nudile zavetišče in hrano. Borci iz Hrastnika pa so tem družinam prnesli tudi praktična darila. T. K.

Uspeh le, če bomo vsi podprli...

Kmetijci pred izredno važno nalogo. Boj za večje pridelke. Uvajanje optimalnih agrotehničnih ukrepov. Zakonski osnutek predvideva agrotehnični minimum. Poudarek povečanja proizvodnje žitarie na pšenici in ječmenu.

V letošnjem — za naše gospodarstvo posebno kritičnem letu stoje pred kmetijci izredno pomembne in odgovorne naloge; z doslednim uvajanjem vseh agrotehničnih mer morajo znatno povečati pridelke pšenice in ječmena — slednjega predvsem zato, da vsakršno uporabo prepotrebne pšenice sprostimo iz krmljenja. Nedvomno bo tudi naš zasebni lastnik — kmet našel dovolj razumevanja in bo pristopil v različnih kooperacijskih oblikah k skupni akciji. V celjskem okraju je po predvidevanjih treba povečati površine, posejane s pšenico, za 3000 ha, ječmena pa za 800 ha. Poiskati je treba vsa neizrabljena — nearondirana zemljišča, vsa zemljišča, ki niso potrebna za proizvodnjo krme.

Pri kooperacijskih odnosih — oblikah je najosnovneje in obvezno le upoštevanje petih bistvenih ukrepov za povečanje donosa. Le-ti so: sejanje sortnega semena, pravočasna setev, strojna setev, osnovno in dodatno gnojenje ter zatiranje plevela. V drugih določilih je pogodbena oblika prosta domenku med zadrugo in zasebnim lastnikom. Tako lahko na različne načine plačajo usluge zadruge, in sicer z zrnjem, slamo ali drugače. Zaradi različnih pogojev je cenik za plačevanje uslug zadruge z zrnjem naslednji: za občine Mozirje, Laško in Konjice po 5 stotov na ha; občina Šoštanj in Šmarje 7 stotov na ha, Celje, Šentjur in Žalec pa 10 stotov na ha. Možno pa je tudi s pitano živino odplačati usluge.

V tej akciji je potreba, da se strogo loči ravninski in hriboviti predel na osnovi možnosti strojne obdelave. Naloge zadruge so v odnosu do teh dveh predelov različne. Tako mora zadruga v ravninskem predelu organizirati in izvesti agrotehnične ukrepe — v hribovitih predelih pa svetuje in da na razpolago kmetu, kar le-ta potrebuje, medtem ko kmet sam vodi proizvodnjo.

S tem v zvezi je bistven osnutek odloka o agrotehničnem minimumu, ki obvezuje individualnega proizvajavca na obvezno uporabo prečiščenega in potrjenega sortnega semena, katerega bodo zadruge zamenjavale za merkantilno žito v razmerju 1 : 1,5 kg. Za ostala določila minimuma pa je izredne važnosti združevanje manjših parcel v večje komplekse za strojno obdelavo.

Za uspeh akcije, ki mora že v jesenski ali spomladanski setvi uresničiti začrtane naloge, je važno, da zadruge čimprej napravijo plan potrebnih obratnih sredstev, kajti krediti za te ukrepe so predvideni, enake važnosti pa je inštruktaža strokovnega kadra o tehnologiji in organizaciji izvedbe.

-ik

Uspele zračne tekme

V nedeljo se je v okviru dvojnega praznika športnim prireditvam na zelenih igriščih pridružila tudi osrednja prireditev tekmovavcev v zraku. Pod pokroviteljstvom sekretarja OK ZKS tov. Šimoniča je bil v Celju prvi slovenski Aero-rally, na katerem so sodelovali vsi slovenski aero-klubi in en tekmovavec iz Zagreba.

Začetno svečanost na letališču je odprl predsednik Letavske zveze Slovenije tov. Venčeslav Jeras, v imenu pokrovitelja pa je udeležence pozdravil podpredsednik okraja tov. Cveto Pelko.

Prvi dan so tekmovavci med poletom po Sloveniji izvrševali izredno težke naloge, ki so po izjavah prireditelja bile težje od običajnih na zveznih prvenstvih. Druga dan so pred začetkom tekmovanja štiri letala sodelovala pri »napadu« na Vojnik, kjer je bila osrednja proslava občinskega praznika in Dneva vstaje v celjski občini. Pri tem nastopu so piloti Arbajter, Januš, Mulej in Križnik pokazali ne samo svoje znanje, temveč tudi drznost pri strmoglavem letu in nizkem preletu čez Vojnik.

V nedeljo je bilo tekmovanje slovenskih športnih letavcev zaključeno z disciplino pristajanja na točko. Opoldan je bila razglasitev tekmovavnih rezultatov. Razvrstitev je bila naslednja: Prvi Maks Mulej iz Celja, drugi Ciril Križnar iz Murske Sobote, tretji Grašovec iz Zagreba, četrti Jože Kukovec iz Ljubljane, peti Silvo Orožim in šesti Leopold Tratar, oba iz Alpskega letalskega centra Bled.

Mulej je prejel prehodni pokal, prvi štirje lepe praktične nagrade, zadnji pa tolažilno nagrado novinarjev — živo raco. Po zaključku tekmovanja so sodelujoči piloti poleteli v trojkah nad Celjem in bližnjo okolico na propagandnem poletu.

Predsednik LZS tov. Jeras je bil z organizacijo, ki je bila poverjena celjskemu klubu, zelo zadovoljen. Celjani pa smo zadovoljni z uspehom, saj je Celjan postal prvak Slovenije.

Piloti pred začetkom tekmovanja na ploščadi pred hangarjem

GIBANJE PROIZVODNJE V JUNIJU

POGOJI ZA RAHEL OPTIMIZEM

Po analizi, ki smo jo posredovali v eni izmed prejšnjih številk, o gibanju industrijske proizvodnje za prvih pet mesecev, je izvrševanje planskih nalog v okraju Celje na področju industrije nekoliko nad planom. Takrat še niso bili znani podatki o gibanju gospodarstva v juniju, da bi videli kakšen je uspeh gospodarstva ob polletju.

Junij je prav tako kot maj bil zaključen z nekaj odstotki nad predvidenim mesečnim planom, vendar je do izpolnitve polletnega plana v juniju manjkalo še okoli 4%, to pa zaradi izpada v prvih mesecih.

Izvoz je bil do konca junija realiziran z 46,1% do polletnega plana, čeravno pa mnogi izvozniki z sklenjenimi pogodbami presegajo polletni plan. To je toliko bolj razveseljivo ob dejstvu, da je okoli 90% vsega izvoza usmerjenega v dežele s čvrsto valuto.

Investicijska potrošnja je v juniju za 20% nižja od lanske v istem času. To je rezultat novih priporočil in predpisov in pozitivno vpliva na gospodarski položaj, razen morda pri Emajlirki, kjer se je nekoliko zataknilo pri uvozu opreme za rekonstrukcijo.

Pri tem je treba omeniti, da je Cinkarna dobila dva kredita v skupni višini 425 milijonov kot akontacijo za izgradnjo dveh novih topilnih peči in skladišča. Rekonstrukcija železarne v Štorah je zaenkrat še v nejasni situaciji, medtem ko se rekonstrukcija Emajlirke ob pretežno lastni udeležbi približuje h kraju.

Gibanje gospodarstva v okraju seveda tudi v juniju ne kaže na ustvarjanje zaznavnih rezerv, zato bi vsak padec pod plan resno ogrozil izpolnitev letnega plana, čeprav iz dosedanjih izkušenj vemo, da so zadnji meseci vsako leto v realizaciji proizvodnje najboljši in odločilni.

Pogled po svetu

Eno izmed področij, ki so se zadnje čase največ omenjala v mednarodnih odnosih, je jugovzhodna Azija, kjer se spopadajo interesi velesil na teritoriju nekdanj francoske Indokine. Važni surovinski izviri in strateške baze v tem delu sveta so silile ZDA po drugi svetovni vojni, da so tudi tu prevzele vodstvo zapadne strategije.

Ljudstvo te nekdanje kolonije se je moralo podrediti blokovskim interesom. Ekonomska in kulturna zaostalost, nizek življenjski standard v teh deželah za nove oblastnike ni važen. Laos, Kambodža, Vietnam so izpostavljene potresom, ki jih povzroča vmešavanje blokov. Delna izjema je mordi le Kambodža, ki ji je uspelo krmilo obrniti v smer neodvisne politike. Najtežje je prizadet Laos kljub milijonom podpore, ki so jih ZDA vrgle v ta prostor, a ne za pomoč laoškemu ljudstvu, marveč za vojsko in policijske sile. Ženevska konferenca in sporazum treh princev v Zürichu o formiranju koalicijske vlade je sicer dal slutiti konsolidacijo, vendar se je kmalu pokazalo, da ZDA v resnici ne delajo za neodvisni in nevtralni Laos. S pomočjo desničarskim silam bi rade pospravile levičarsko gibanje Patet Lao in zato je znova prišlo do bojev. Ti pa niso potekali tako, kot so si ZDA želele.

Situacijo v Laosu so povezale z dogodki v Južnem Vietnamu in Tajlandu. Tamkajšnji domači oblastniki bi radi posesali čim več iz neizčrpnih kreditov, ki jih ZDA odpirajo, če si nekje različno pojavi komunistični bavbav. Ti domači reakcionarji težko vidijo politiko Kambodže in jo obtužujejo, da preko njenega ozemlja iz Severnega Vietnama prehajajo čete gibanja Vietkonga v Južni Vietnam, kjer gre desničarskemu vlastodržcu Diemu že zelo težko kljub ogromni ameriški vojaški in gospodarski pomoči. Tako Tajlani kakor Južni Vietnam napadata princa Sihanuka, ameriški tisk jima sledi.

Na terenu je seveda LR Kitajska, ki prišteva vso bivšo Indokino za svojo interesno sfero. SZ bi rada vzdržala to ozemlje kot nevtralno, najbrž zaradi obeh velikih partnerjev in zaradi tega, ker ima dovolj drugih živčnih točk na kontaktu z Zahodom. Verjetno še ni izrečena zadnja beseda o Laosu.

V jugovzhodno Azijo šteje tudi zapadni Irijan, ki ni samo bilateralno vprašanje Indonezije in Holandske. Zapadni Irijan je l. 1945, ko je bila proglašena neodvisna Indonezija, Holandska obljubila pripisati Indoneziji, vendar se je izmikala razgovorom in ga l. 1952 proglasila za sestavni del kraljevine Holandije. Zapadni Irijan naj bi torej še naprej prenašal 350 let trajajoči holandski kolonializem. Prišlo je do prekinitve diplomatskih odnošajev med Indonezijo in Holandsko, kar je sicer močno prizadelo indonezijsko gospodarstvo, po dugi strani pa Indonezijo prisililo, da najde sredstva in pot za popolno ekonomsko osvoboditev.

Holandska zdaj predlaga plebiscit in internacionalizacijo Zapadnega Irijana pod okriljem OZN, pri tem pa krepi svoje pozicije in računa na politično in materialno pomoč zapadnega bloka. Indonezija na to seveda ne pristane in zahteva, da se Irijan najkasneje v dveh letih pripoji Indoneziji, ker ne more prenesti, da bi se iz Irijana naredila strateška baza zoper Indonezijo.

ZDA in Anglija sta v glavnem na strani Holandije, čeprav se je predsedniku Sukarnu posrečilo doseči določene adaptacije. Ravnotežje v tem delu sveta pa seveda zanima tudi SZ in Kitajsko ne manj Avstralijo. Drži torej, da je tudi trenje okoli Zapadnega Irijana nevaren blokovski spopad.

T. O.

Sredstev dovolj, samo...

Polletna bilanca skladov okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Celju izkazuje nekaj nad 223 milijonov dinarjev primanjkljaja. (V istem času lanskega leta je bilo 93 milijonov dinarjev presežkov.) Slika je torej porazna in boleča hkrati; problem pa takšen, da se je treba o njem temeljito pogovoriti, tako kot so o njem razpravljali na rednem zasedanju skupščine okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, v torek dopoldne. Pa še nekaj, problem je kompleksen in ga ne kaže obravnavati enostransko, morra samo v luči zdravstvene službe, delovnih kolektivov gospodarskih organizacij in podobno. Napak bi bilo, če bi kazali samo na enega »krivca«; kajti tega ni. Krivi smo vsi skupaj: delovni kolektivi, gospodarske organizacije, zdravstvene ustanove in njihovi delavci, zavarovanci in zlasti še naš odnos do trošenje družbenih sredstev. Ta je naravnost porazen in zaskrbljujoč. Če opozorimo pri vsem tem samo na dejstvo, da je bilo v zadnjem času izdanih nad 130.000 receptov nad normalo, da misliti, da je bil pritisk zavarovancev na zdravnike izreden, da pa so tudi slednji nekoliko preveč radodarno pisali recepte. Stanje se je namreč že v tem mesecu, ko morajo zavarovanci plačevati tistih šestdeset dinarjev pri sprejemu zdravila na recept, občutno popravilo. Promet v lekarnah je zelo, zelo padel. Sicer pa, to ni problem, ki bi tako močno vplival na en ali drugo sklad socialnega zavarovanja, temveč veliko bolj primer, ki opozarja na povsem brezbrižen odnos do družbenih sredstev.

Primerov, kako malo nam je mar, da bi bdeli nad sredstvi skladov socialnega zavarovanja kot skrbni gospodarji, je že veliko več. Poglejmo samo številko, da je bilo lani v okraju izgubljenih okoli 900.000 delovnih dni zaradi nesreč pri delu, obolenj in nesreč izven dela in da je ta številka v letošnjem prvem polletju narasla že na 600.000, pa bomo videli, kam gredo milijoni. To so strašne številke, ki boleče režejo v naše narodno gospodarstvo. In če bi samo za en odstotek zmanjšali število izostankov od dela, bi prihranili na desetine milijonov dinarjev. Ta odstotek pa bi lahko z izredno prizadevnostjo delovnih kolektivov, vendar ne na škodo resničnih bolnikov in ponesrečencev, občutno zmanjšali. Vprašajmo se samo, kaj bi bilo, če bi okrajni zavod za socialno zavarovanje tožil neko gospodarsko organizacijo, ki je zanemarila skrb za varnost pri delu in je zaradi tega odstotek ponesrečencev pri njej skočil nad povprečje?

Na porazno finančno stanje skladov okrajnega zavoda za socialno zavarovanje so vplivali najrazličnejši vzroki objektivnega in subjektivnega značaja. Med objektivne lahko uvrščamo epidemijo gripe, deloma poškodbe in pa dejstvo, da uvajamo v zdravstveno službo tako imenovano totalno zaščito človeka. Soglasna pa je še ugotovitev, da je na tako stanje v veliko večji meri vplivalo precejšnje število subjektivnih okolnosti. In prav tem je veljal tudi sklep zasedanja skupščine okrajnega zavoda za socialno zavarovanje; sklep namreč, po katerem naj prav vsi delovni kolektivi, zlasti pa njihovi organi samoupravljanja, sindikalne in vse ostale politične organizacije v njih, temeljito pretresejo vse okolnosti, ki vplivajo na nesreče pri delu in izven dela, na število bolezenskih izostankov in podobno. Pa ne samo, da bi te vzroke in vplive proučili; treba jih bo tudi zmanjšati, če ne odstraniti. Možnosti za to je veliko, samo treba se jih bo oprijeti in izvesti. Značilne v tej zvezi so bile namreč besede direktorja zavoda za socialno zavarovanje Milana Loštrka, ki je dejal, da bi bilo sredstev dovolj in da bi skladi ne izkazovali primanjkljaja, če bi odstranili zlasti subjektivne sile, ki vplivajo na to porazno stanje. To pa je opozorilo, ki pove več kot dovolj in kaže, kje so začetki tako brezbrižnega odnosa do tistih sredstev, s katerimi razpolaga zavod za socialno zavarovanje.

Problem je kompleksen; z njim se bodo morale spoprijeti vse družbene silnice in zavarovanci, kajti samo na ta način bo mogoče ob zaključku leta finančni primanjkljaj skladov socialnega zavarovanja zmanjšati ali odpraviti.

In končno, ta akcija pa naj dobi še en poudarek. Gre namreč za ugled in avtoriteto zdravstvene službe. Prvič gre za to, da si to avtoriteto očuva zdravstvena služba sama in da nepravilnosti ter napake sama rešuje in odpravlja; drugič pa gre še za to, da pri čuvanju ugleda zdravstvene službe sodelujejo vsi družbeni činitelji, zavarovanci in delovni kolektivi. Če zdravstvena služba ne bo našla pri izvrševanju svoje službe večje družbene opore, potem se bodo izsiljevanja nekaterih zavarovancev pa tudi kolektivov v določenih primerih napram zdravnikom še nadaljevala. To pa bi bilo napak, zelo napak.

M. B.

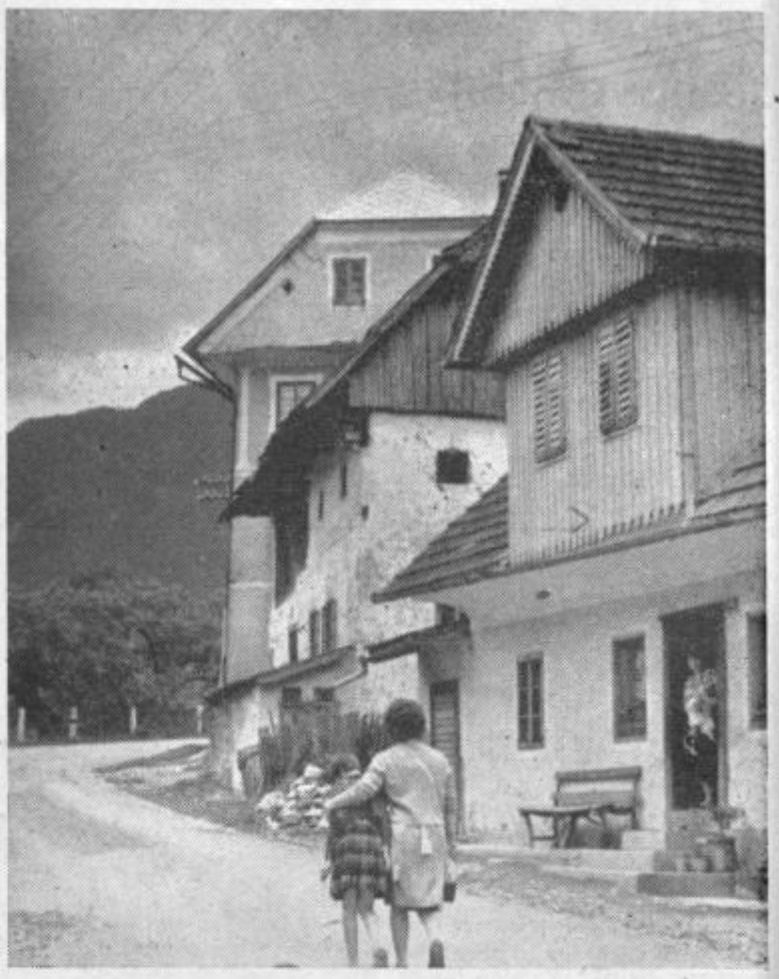

Slika iz Luč

70 let Turističnega društva Mozirje

V drugi polovici minulega stoletja je bil trg Mozirje zelo razgiban kraj, o čemer pričajo mnoga društva, ki so bila v tej dobi v Mozirju ustanovljena. Tako je med njimi 1892. leta zaživelo Olepševalno društvo, čigar sedemdesetletnico obstoja bodo proslavili letos v okviru zgornjesavinjskega turističnega tedna od 29. julija do 5. avgusta.

Iz prvih časov obstoja društva se niso ohranili skoraj nobeni zapiski. Največ pač o njem vedo povedati najstarejši prebivavci trga. Tako je društvo v tem času postavlo kopališče ob tako imenovani mozirski strugi, ki je odcepek Savinje. Brigalo se je za olepšavo okraja in vodilo skromno evidenco turističnih kapacitet. Kake posebne propagande društvo ni vodilo. Letoviščarje, kakor so takrat imenovali turiste, je privabljala v Mozirje izredno zdrava klima, prijazni domačini, snaga in urejenost trga ter solidne cene po gostilnah. Premožni lesni trgovci iz Hrvatske in Slovenije, ki so kupčevali z lesom po Zgornji Savinjski dolini, so radi prihajali sem na oddih. Vsako leto je bilo med njimi veliko Zagrebčanov.

Prometne zveze so bile za tiste čase še kar ugodne. Dokler ni bilo železnice do Šmartnega ob Paki, je potnike med Celjem in Mozirjem prevažala udobna kočija.

Prva svetovna vojna je društveno delo skoraj čisto zavrla. Takoj po njej je delo znova zaživelo. Najprej je bilo treba postaviti nove kopalne kabine in urediti nasade okoli njih. Otvoritev novega kopališča je bila v začetku julija 1919. leta z veliko zabavno prireditvijo ob kopališču in v parku. Društvo se je preimenovalo v Tujsko prometno društvo.

Kar nenadoma je bilo Mozirje polno gostov v poletnih mesecih. Oglašali so se stari obiskovavci in prihajali novi. Število nastavitvenih kapacitet je raslo. Nekateri domačini so si uredili zasilna ležišča na gospodarskih poslopjih, svoje stanovanjske prostore pa oddajali letoviščarjem. Mozirje je med obema vojnama doseglo sloves prvega letoviškega kraja v Zgornji Savinjski dolini. Zato pa je druga svetovna vojna na mah presekala društveno dejavnost.

Prva leta po vojni je društvo le za silo životarilo. Članstvo je bilo maloštevilno. Tedaj je dobilo novo ime Turistično društvo Mozirje. Ko pa je zaživela Turistična zveza Slovenije, se je razmahnila tudi dejavnost mozirskega društva. K društvu so pristopali novi člani, zaživela je propaganda, na volje je bilo vedno več turističnih sob. Društvo je vsako leto obnavljalo nasade ob kopališču in v trgu ter storilo vse, da bi bil ta kraj čim mikavnejši in da b se gostje v njem kar najbolje počutili. Pred nekaj leti je postavilo pri kopališču pet ličnih weekend hišic s 15 ležišči.

Uspehi društva so vidni, kar radi priznavajo vsi turistični in oblastni forumi. Značilna je ugotovitev, da so že nekoč imeli in da tudi danes imajo največ zaslug za razvoj turizma v tem kraju v glavnem le prostovoljci — turistični aktivisti. Zato je gotovo da bo mozirsko turistično društvo tudi v bodoče ostalo upoštevanja vreden činitelj turistične organizacije v Zgornji Savinjski dolini.

F. V.

V KONJIŠKI OBČINI

Industrija še vedno pod planom

Konec minulega tedna je bilo pod vodstvom predsednika inž. Adolfa Tavčarja zasedanje obeh zborov občinskega ljudskega odbora v Slovenskih Konjicah. Skupna seja ni izrekla samo priznanje občinski komisiji za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka za njeno uspešno delo, marveč je sprejela tudi nekaj drugih pomembnih sklepov in ocenila gibanje gospodarstva, ali bolje rečeno industrijske proizvodnje, v prvem polletju letošnjega leta.

Oba zbora sta dovolila konjiški pekarni, da spričo okoli milijonskega primanjkljaja, ki bi nastal zaradi povišanja obrestne mere na anuitete od dva na šest odstotkov, vskladi cene svojim izdelkom. Tako se je ljudski odbor strinjal, da se poviša cena belemu kruhu, žemljam in pecivu v ravni cen, ki veljajo v okraju, da pa naj ostane cena črnemu kruhu nespremenjena. Mimo tega je ljudski odbor naročil kolektivu, da vskladi cene kruhu tako, da bodo le-te enake v vseh krajih konjiške občine.

Na predlog sveta za družbeni plan in finance so odborniki sprejeli sklep o znižanju proračunskih izdatkov občine za okoli 15 milijonov dinarjev. Znižanje izdatkov so bili prisiljeni sprejeti zaradi zmanjšanja dohodkov in zaradi vskladitve obeh strani občinskega proračuna, kajti nevzdržno bi bilo, če bi dovoljevali večje trošenje sredstev, kot pa znašajo dohodki. Medtem ko so bili dohodki občinskega proračuna v prvem polletju realizirani s 40 odstotki, so znašali izdatki 48%.

Iz poročila o gibanju industrijske proizvodnje pa povzemamo, da zaostaja fizični obseg v prvem polletju v odnosu na planirani obseg za 10,7%. Fizični obseg proizvodnje sta povečali le LIP Slov. Konjice (za 12,5%) ter Konus za 3,3%, vsa ostala podjetja, zlasti pa kovinska industrija in industrija gradbenega materiala so pod nivojem lanskega leta. Nič kaj razveseljivo ni dejstvo, da je skupni obseg industrijske proizvodnje v prvem polletju letošnjega leta za 1,2% nižji od istega obdobja lanskega leta. Kot kažejo pokazatelji za mesec julij, se stanje izboljšuje; zato pričakujejo, da bodo v občinskem povprečju izpolnili planska predvidevanja, pa četudi bodo nekatera podjetja navzlic vsemu pod planom.

Razen tega so na seji sprejeli sklep o ustanovitvi skupnega sklada sredstev vseh občin celjskega okraja za razširitev PTT omrežja.

NOVI PROSTORI UREDNIŠTVA CELJSKEGA TEDNIKA

Od včeraj dalje ima uredništvo našega lista nove delovne prostore. Redakcija našega lista zdaj ni več v domu OF na Titovem trgu, marveč v poslopju matičnega časopisnega podjetja »Celjski tisk« na Trgu V. kongresa številka 5, torej tam, kjer je tudi tiskarna. Novi prostori uredništva pa so urejeni v prvem nadstropju desno.

Razstava tovarniškega tiska

Na pobudo občinskega sindikalnega sveta v Celju je bila te dni v izložbenem oknu Ljudskega magazina urejena skromna razstava tovarniških glasil, razstava enega izmed pomembnih sredstev za obveščanje članov delovnih kolektivov. Na njej so zbrali glasila delovnih kolektivov Cinkarne, tovarne emajlirane posode, Celjskega tiska, Železarne Štore, Ingrada, Metke in Veležitarja. Manjkalo je samo glasilo delovnega kolektiva Aero, ki pa je v prvi številki izšlo šele pred kratkim.

Kot vse kaže bodo postale razstave tovarniških glasil tradicionalne v okviru praznovanja 20. julija, praznika celjske občine.

Začetek turističnega tedna v Zgornji Savinjski dolini

Prvo besedo v prireditvah turističnega tedna Zgornje Savinjske doline od 29. julija do 5. avgusta bodo imeli člani turističnega društva v Mozirju; prvo namreč v tem, da bodo kot uvod v prireditve turističnega tedna pripravili ustrezno proslavo 70-letnice obstoja društva.

Večje in manjše prireditve — v Mozirju tudi plavalne tekme ter razstavo cvetja — pripravljajo tudi ostala turistična društva. Za zaključek turističnega tedna pa bo v nedeljo, 5. avgusta na Ljubnem ob Savinji drugi flosarski bal.

Nova samopostrežna trgovina v Celju

Trem samopostrežnim trgovinam v mestu, se bo jutri, v soboto, 28. julija pridružila tudi prva enaka poslovalnica v Gaberju. V 32-stanovanjskem bloku ob Mariborski cesti je namreč trgovsko podjetje Merx v Celju uredilo težko pričakovano trgovino, ki bo v marsičem izpopolnila vrzel preskrbe potrošnikov v industrijskem predelu celjskega mesta.

Kakor v ostalih, tako bo tudi v tej samopostrežbi veljal neprekinjen obratovalni čas. Trgovina bo namreč v delavnikih odprta od 5.30 do 20. ure, v nedeljah pa od 7. do 11. ure dopoldne.

Čitajte Celjski tednik

RADIO 202

Radio Celje bo imel v nedeljo, 29. julija takšen spored: ob 12:00 — pogovor z državljani, ob 12:10 — obvestila, ob 12:15 — naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo ter ob 12:45 — nedeljski utrinki.

Ostale dni do zaključka tedna je kronika vsakokrat ob 17:00 — oddaja naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo ob 17:30, obvestila in zabavna glasba pa ob 17:45. Razen teh stalnih oddaj pa bo še v:

Ponedeljek, 31. julija: ob 17:10 v tričetrtinskem taktu, ob 17:20 športni tednik;

Torek, 31. julija: ob 17:10 Jugoslavija v pesmi in plesu;

Sreda, 1. avgusta: ob 17:10 južnoameriški ritmi;

Četrtek, 2. avgusta: ob 17:10 odlomki iz Ohridske legende;

Petek, 3. avgusta: ob 17:10 polke in valčki, ob 17:20 turistična oddaja;

Sobota, 4. avgusta: ob 17:10 za prijeten konec tedna.

Zažig kresov v Logarski dolini in na Brani, žarometi, rakete, pozdravi in stiski rok so oznanili, da so se gorski reševavci ponovno zbrali in da še enkrat — tokrat ob otvoritvi postojanke Gorske reševalne službe na Okrešlju — dajo poudarek svoji proslavi, proslavi 50. obletnice Gorske reševalne službe Slovenije in da svečano proslave obletnico vstaje slovenskega ljudstva. Pesmi Komornega zbora iz Celja so izzvenele in po toplih tovariških besedah dr. Mihe Potočnika — predsednika komisije za Gorsko reševalno službo Slovenije — so odprli postojanko. V koči, ki je pa res nadvse domača in prikupna, je predsednik Planinske zveze Slovenije tovariš Fedor Košir še enkrat čestital celjskim reševavcem k velikemu uspehu, ob koncu proslave pa je izročil srebrni častni znak Planinske zveze Slovenije med drugimi tudi Celjanu tov. Frančku Percu. Celjskim reševavcem so na proslavi prisrčno čestitali vsi navzoči predstavniki družbeno-političnih organizacij in zastopniki planinskih društev in postaj gorskih reševalnih služb, ki so Celjanom izročili spominska darila. Na sliki: otvoritveni govor dr. Mihe Potočnika ter nova postojanka na Okrešlju.

Ureditvena dela

Vodna skupnost iz Maribora opravlja že dober mesec na območju konjiške občine ureditvena dela pri pritokih Dravinje. Le-ti namreč že ob večjih nalivih preplavljajo svojo okolico in deloma povzročajo zamočvirjenost zemljišč.

Trgovino obnavljajo

Trgovsko podjetje Dravinjski dom v Slovenskih Konjicah je te dni pričelo z obnovo ene svojih največjih poslovalnic. Ta bo razen dosedanjih dobila še dva nova prostora, v katerih so bile do lanskega leta pisarne. Ker so bili nekateri lokali v minulih letih že preurejeni in obnovljeni, bodo torej Konjice počasi le dobile ustrezne trgovine. Seveda pa bodo morali navzlic temu posvetiti še precej skrbi notranji opremi poslovalnic. Novo in sodobno urejeno trgovino pa bodo v Konjicah dobili še v pritličju novega stanovanjskega bloka, ki je v surovem stanju že dograjen, a je za nadaljnjo ureditev zmanjkalo denarja.

V. L.

Slab OBISK, slaba PROPAGANDA

Smo na polovici sezone, a vendar se hotel »Paka« v Velenju ne more pohvaliti z dobrim obiskom. Ponavlja se dokaj podobna situacija iz lanskega leta — čeprav je letos hotel z združitvijo razširil svojo dejavnost, saj vključuje pet gostinskih obratov s sedmimi obračunskimi enotami. Dva obrata — hotel in restavracija na jezeru — imata skupno 120 ležišč, vendar pa število domačih in tujih gostov v letošnjem letu ni preseglo treh tisočev in še to so v glavnem bile enodnevne nočitve. Res je, da je vreme v letošnjem poletju več kot muhasto in najmanj naklonjeno gostinsko turistični dejavnosti, ni pa to edini vzrok. Hotel A-kategorije, tako se vsaj uradno beleži v vodičih ali prospektih, bi moral mnogo več skrbi posvetiti propagandi, ki je letos — baje zaradi pomanjkanja sredstev — enaka nedelavnosti, pravtako pa je doslej vse premalo storilo turistično društvo, saj kljub lepim načrtom in programom še niso uresničili najosnovneje, to je niso namestili prepotrebne obcestne znake, ki bi opozarjali na bližino hotela ali drugih turističnih zanimivosti v okolici.

Da bi to stanje izboljšali in privabili vsaj v avgustu in septembru večje število gostov, ki bi preživeli svoj dopust v mestu, ki je en sam park ali čudovit cvetličnjak, so na zadnji seji upravnega odbora sklenili, da občutno znižajo cene penziona: tako da znaša nova cena penziona v sobi z eno posteljo in umivalnikom 1450, s prho 1600, v sobi z dvema posteljama z lavabojem 1450 in v sobi z dvema posteljama, kopalno kadjo in WC 1.755. Znižanje znaša okrog 15—25 odstotkov. Poleg tega pa so znižali cene večini alkoholnih pijač do 20 odstotkov.

Prepričani so, da bo ta poceni tev ugodno vplivala na povečan obisk domačih gostov. Ni pa samo ta ukrep najvažnejši, kajti v letošnjem letu so občutno znižali število zaposlenih, saj je lani sam hotel imel 85 uslužbencev, letos pa jih ima vseh pet gostinskih obratov deset manj.

Nedvomno sta skrb in težave kolektiva hotela »Paka« podobne ostalim hotelom, čeprav se ti ob poznavanju gradnje novega mesta nehote vrivajo primerjave, ki niso najbolj ugodne za ocenitev vlaganja velikih sredstev v družbeni standard. Hotel je bil potreben, vprašanje pa je, če ne bi bilo to lahko rešljivo z manjšimi naložbami in bi preostanek lahko z večjim razumevanjem dodelili tistim najnujnejšim dolgoročnim vlaganjem, ki kljub svoji obveznosti, še vedno niso rešene na področju šoštanjske občine — to je šolstvo.

Ni prijeten občutek, ko se pogovarjaš s člani kolektiva in čutiš njihovo prizadevnost in hotenje in dobro voljo, in stalno pripravljenost — promet pa je slab in tiho izrečene misli so boleče: — Kaj bo z našimi plačami? Kolikšne bodo? Obenem pa vidiš, kako življenjsko obravnavajo prošnje raznih ustanov in društev, ki prosijo za dotacije, kako ocenjujejo prošnje ali pritožbe sodelavcev.

V enaki meri pa je kolektiv prizadet v obratu samopostrežne restavracije, kjer se kljub dokaj izboljšani hrani število abonentov krči. K temu je mnogo pripomogel odliv delovne sile — pravijo pa, da v kolikor bi se uresničila odcepitev abonentov — dijakov industrijsko rudarske šole, potem morajo ta obrat zapreti. To pa ni namen niti kolektiva, še manj občine in investitorja — kolektiva Rudnika lignita Velenje. -ik

Hotel »Kajuhov dom« je v Šoštanju izredno priljubljen obrat, saj poleg osnovnih uslug hotela opravlja tudi vlogo nekakšnega kluba, ker je v zadnjem času edino gostinsko podjetje v Šoštanju, ki gostom nudi televizijski spored. Ima pa podobne težave kot velenjski hotel, vendar zaradi manjših vloženih sredstev in manjšega števila zaposlenih nekoliko lažje shaja.

ZDAJ PA V VELENJE

V prvem tednu julija so Šoštanjčani dokaj solidno izvedli prvi turistični teden v Šaleški dolini, zdaj pa jim v sredini avgusta slede Velenjčani, ki nikakor nočejo zaostajati v tovrstni dejavnosti. Vsekakor je to pohvale vredno in kaže na aktivnost turističnih društev, vendar pa ne moreš mimo dejstva, da je v majskih dneh — v pripravah za teden v Šoštanju — bilo govora o tem, da je mesec dni prekratek rok za priprave, sedaj pa minimalni čas enega meseca ni vzrok, da ne bi bila izvedljiva ta ne ravno lahka naloga.

Teden bo v dneh od 12. do 19. avgusta. V delavskem klubu bo cel teden odprta turistična razstava — Slovenija v slikah —. Svoboda bo organizirala tri promenadne koncerte v parku in v središču mesta. Nov član SCL — Rudar bo organiziral nogometni turnir 4 klubov, pravtako pa se bodo zvrstili rokometni turnir, lahkoatletski nastop in množična simultanka, ki jo bo igral z velenjskimi šahisti eden od naših velemojstrov. Predvidevajo pa tudi propagandno tekmovanje s skoki s padalom v jezero, kar bo nedvomno atrakcija tedna. Za večji obisk tujih gostov bo preskrbel predvsem trening naših najboljših atletov, ki se bodo v Velenju pripravljali za evropsko prvenstvo v Beogradu. Za zaključek tedna pa bo velika tombola, ki jo prirejajo združeni sindikati Velenja. -ik

Združitev zdravstvenih domov

Zaradi izredno visokih stroškov in vedno večje pasive v zdravstveni službi šoštanjske občine in pravtako napak v zvezi z nagrajevanjem posameznih zdravniških uslug so začeli iz vrst zdravstvenih delavcev posvetovanja, ki naj prouče možnosti za združitev zdravstvenih domov Šoštanja in Velenja, kar bi po mnenju nekaterih vodilo do zmanjšanja cen zdravstvenim uslugam in prav tako do enotnejših stališč ter tretiranj v zvezi s poostreno zdravstveno politiko, ki naj razčisti med upravičenim in neupravičenim iskanjem zdravstvenih uslug.

Zdravstvena služba je na področju občine Šoštanj močno razvita, saj odpade manj kot dva tisoč prebivavcev na enega zdravnika. Ta izredno visok standard zdravstvene službe pa občutno posega v sam življenjski standard zavarovancev, kajti v bodoče bi ob tako rapidnem porastu pasive morali sami občani kriti določen odstotek tega zneska.

Podjetja bodo spričo visokega števila bolnih znova uvedla obratne ambulante in nedvomno bo to vsaj delno znižalo stroške socialnega zavarovanja.

Šoštanjski zdravstveni dom je adaptacija bivše vile in vsaj delno odgovarja svojemu namenu — važno pa je to, da je kolektiv šoštanjske zdravstvene službe temeljito in z veliko družbeno odgovornostjo pristopil k izdelavi pravilnika, zato tudi kljub požrtvovalnemu nudenju uslug ni moglo priti do tako drastičnih primerov pri plačevanju po delu, kot je to bil primer v Velenju.

Čigav naj bo klub?

— Si rudar?

— Ne!

— Potem pa nikar ne pojdi več v klub! Veš, sedaj so ga namenili le za rudarje!

— Zadnjič so zavrnili cel avtobus tujcev! Pazi se, da ti ne bo nerodno!

Takšne in podobne resnične in neresnične vesti so kot vešče obletavale domačine in krožile tudi v izvenobčinskih mejah. Res je, bilo je nekaj storjenih napak, ki pa so v dilemi, čigav naj bo klub, komu naj služi, bile nekako razumljive in sprejemljive. Nikakor pa ne smemo pozabiti pri tem, da ga ni koščka v Velenju, kjer ne bi roke vseh domačinov prispevale svoj delež v stotisočih udarniških ur in da je klub, ki je zaživel pred tremi leti bil nujnost in nagrada za vse delovne ljudi, ki sedaj iščejo in najdejo miren in prijeten kotiček za počitek, razvedrilo in predvsem spoznavanje.

Lahko bi dejali, da je klub potreben Velenju tako kot lačnemu kruh. Koliko ljudi se je tukaj spoznalo, koliko vezi utrdilo, koliko ljudi je tukaj prvič spoznalo »kulturno gostišče«, kako se je to razživelo od prvih nekaj deset gostov do danes skorajda stalno zasedenega kluba.

Ni še tako dolgo, ko smo vabili ljudi v klub, jih navajali na družabnost, na aktivno preživljanje počitka, danes pa smo tam, kjer bi torej po vsej verjetnosti morali biti na začetku kluba za rudarje.

Pri vsej tej stvari je pač boleča le nižja cena vsem prodajnim artiklom, in zato je bil ves čas trn v peti vsem gostinskim obratom, kajti večina njih nudi v starih temnih in neokusnih prostorih z visoko zasoljenimi cenami alkoholne pijače in se čuti prikrajšane na prometu. Res je, da so poleg čudovito modernega lokala in kulturnega razvedrila, ki ti ga nudi klub, ter nizkih cen prizadeta ostala gostišča, vendarle naj bi se vsaj delno učila ravno na klubu, kjer je dobro razvidno, da si človek ne želi krčme s popivanjem, ampak predvsem prostor, kjer lahko v družbi preživi svoj prosti čas na najbolj prijeten in dostojen način. Rešitev pa nikakor ni v namenskem oženju kluba, ampak jo naj eni in drugi iščejo v bolj življenjski sprejemljivejši obliki. -ik

Kulturno podjetje

Pojem rentabilnosti je s svojo ekonomsko upravičenostjo posegel tudi na področje kulture in vnesel polno raznovrstnih razmišljanj in razglabljanj v dejavnost Svobodašev. Prekiniti hočejo z gospodarjenjem in se posvečati le kulturnemu izživljanju, vendar ne vedo, na kakšen način naj se rešijo skrbi za domove, ki so jih v zadnjem času z dneva v dan vse bolj okupirali z svojo čisto gospodarsko problematiko.

Da bi dokončno rešili nerešeno vprašanje vzdrževanja kulturnega doma, so se v petek dopoldne na pobudo DPD Svobode sestali v Velenju predstavniki vseh gospodarskih organizacij, občinskega ljudskega odbora in Svobode. Kulturni dom stoji že tri leta, a doslej ga je vzdreval sam kolektiv Rudnika lignita Velenja, saj vsak rudar plačuje mesečno 30 dinarjev za društveno dejavnost sekcij Svobode. Vsekakor pa dom služi vsakomur. Čas pa je že tudi storil svoje in dom je potreben raznovrstnih popravil, zato je nujnost, da prevzame vzdrževanje širša družbena skupnost, to je, da vsa velenjska podjetja prispevajo po določenem ključu za vzdrževanje.

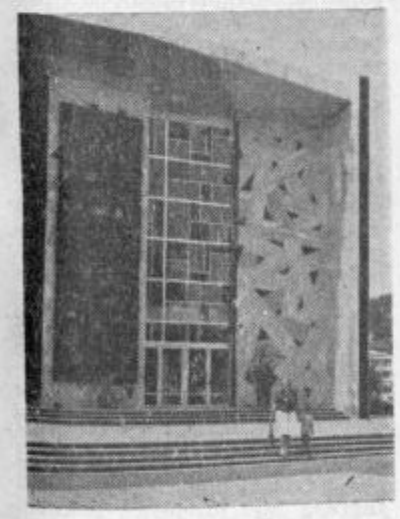

Smelo lahko trdimo, da bi že tako aktivna dejavnost velenjske Svobode bila še večja, širša in kvalitetnejša, če ne bi ravno najzaslužnejši Svobodaši posvečali glavnino časa gospodarjenju, kar pa je v današnjem času že kar precej več kot zgolj ljubiteljsko delo.

Predstavniki podjetij so soglasno čutili, da je nujno pokreniti akcijo za vzdrževalna sredstva doma; manj navdušenja pa je bilo pri delitvi na posamezna podjetja, kajti vzdrževalna vsota ni ravno nizka. Za celotno vzdrževanje in osebne dohodke nameščenca ter občasne honorarje tehničnega osebja bi potrebovali letno 6,520.000 dinarjev. To pa ni več majhno breme za Velenje, kajti v tej vsoti niso všteta sredstva za kulturno dejavnost. Občinski ljudski odbor se je obvezal, da bo dotiral okrog 1,5 milijona letno, prav tako pa Rudnik lignita Velenje. Sledijo Tovarna gospodinjske opreme s 300.000, Vegrad 200.000 in še nešteto manjših podjetij in obrti. Ustanovitelj tega prosvetnega servisa ali »kulturnega podjetja« (o imenu si namreč še niso edini) naj bi bila Svoboda, ki pa bo imela pogodbene obveznost s podjetji, katera bodo dotirala določena sredstva.

-ik

ŠE LETOS NOVI LOKALI

V Velenju bodo še letos dokončali gradbena dela v pritličjih stanovanjskih blokov, kamor se bodo vselila nova podjetja. Tako bo najbrž že v septembru začel s poslovanjem lokal Borovo za prodajo čevljev, pomladi prihodnje leto pa se bo temu lokalu pridružila še Tovarna Čevljev Maribor s svojo prodajalno na Šaleški cesti. Se razveseljivejše za gospodinje pa bo nedvomno odprtje lokala za prodajo šivalnih strojev »Bagote«, kjer bodo imeli v zalogi tudi nadomestne dele in bodo prirejali občasne šivilske tečaje.

Žal pa ni moč, da bi se v Velenju zasidrala kakšna tuja zelenjavna trgovina, ki bi vnesla vsaj malo konkurenčnega zniževanja cen zelenjavi, ki vedno prepočasi šepa za znižanimi cenami tovrstnih artiklov na celjskem trgu.

Za dan vstaje so mariborski železničarji napravili kolektivni izlet v Velenje, da bi se pobliže spoznali z rudarji, to je s podjetjem, s katerim imajo tesne stike kot močan potrošnik lignita. Okrog 500 članov mariborskih železničarjev — sekcije za vleko — so sprejeli predstavniki sindikata in jim razkazali upravo ter ostale komunalne objekte novega Velenja. Predvideni propagandni nastop pevcev in tamburaškega zbora železničarjev, ki naj bi bil ob 15.30 na jezeru, pa je onemogočilo slabo vreme, ki ni bilo naklonjeno gostom. Bili so navdušeni nad lepoto mesta in prisrčnim sprejemom ter so povabili velenjske rudarje, da jih v jeseni obiščejo v Mariboru. Takšni stiki so koristni, saj se tako ljudje na najbolj prisrčen način spoznavajo in utrjujejo medsebojno delovno prijateljstvo.

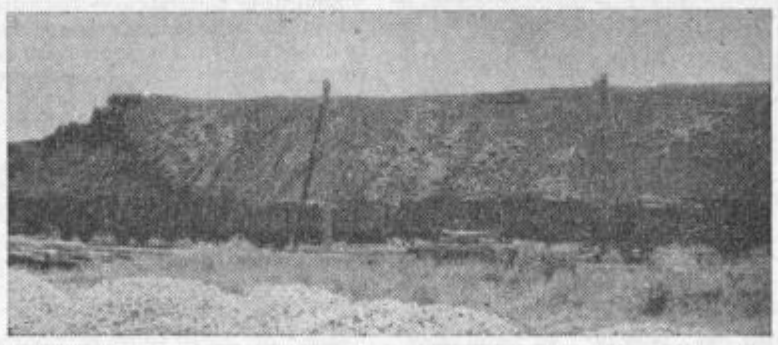

Gola gora s strmimi pobočji, meliščem na levi in rastlijem nad drevesno mejo? — Ne! To je le velik kup velenjskega lignita v prahu, ki že zelo dolgo čaka, da ga žičnica na dvokilometrski poti prepelje h kotlom termoelektrarne. Dež pa izpira velike hudourniške brazde med otočki zelenja, ki se je naravnost razbohotilo po pobočju.

FRAN ROŠ: Spomini NA SRBIJO 1941 1945 — 13

Bil je še mrak, ko so občinski funkcionarji razvrstili našo večstoglavo množico, nato so si nas ogledali neki nemški uniformiranci. Nekdo poleg mene je rekel: »Zdaj nas bodo odgnali v smrt, kakor so to storili v Kragujevcu.« — »Tega ne bodo delali,« mu je ugovarjal drugi, »saj bi nam sicer ne ukazali prinesti s seboj sekire. Če jih mi naskočimo, e, brate...«

Odkorakali smo v gaje na obeh straneh železniške proge proti Paraćinu. Tam so Nemci dali že podreti vse drevje, zdaj pa naj bi bi mi tam razkopali preostale drevesne panje in grmičje. Z delom se nam ni mudilo. S sekirami v rokah smo se pred večerom vračali v mesto.

Tedaj smo prostore naše menze našli zasedene. Bilo je tu pri večerji nad dvajset družin iz Kraljeva, ki so jim Nemci nedavno postrelili očete. Prišle so zdaj, da jih razmestijo po okraju. Žene v črnih oblekah so zrle resno, lačni otroci so tiho jedli. Slovenska menza je gostoljubno sprejela nje, ki so bili še nesrečnejši od večine nas. Na podu menze so si postlali, pri čemer jih je grela železna peč.

Na novo sem prepisal zbirko svojih »Pesmi iz ječe in pregnanstva«. Deloma so nastale že v mariborskih zaporih in so že tam krožile med tovariši. V zvezku zelo majhnega formata sem pustil praznih kakih deset listov za pesmi, ki jih šele napišem nekoč v proslavo osvoboditve. Potem sem zvezek skril med drva, zložena v drvarnici. Poiskal sem ga večkrat, ko sem pesmi prebiral prijateljem.

Pisatelj Ingolič, čigar bližina mi je bila zelo dragocena, mi je pesmi pohvalil. Sam je v tej zimi napisal dramo »Mlatilnica« in mi jo dal brati. Skiciral si je mnogo snovi iz življenja in borbe okupirane Srbije.

7. PRIŠLI SO BOLGARI

Pred koncem usodnega leta 1941 je Ćuprijčane iznenadila zanimiva vest: »Nemci odidejo in zamenjali jih bodo Bolgari!«

Nemcem se je vzhodna fronta pač nevarno zamajala pod udarci zime in Rdeče armade, zato jo je bilo treba okrepiti z novimi silami. Nekaj takšnih se je dalo dobiti tudi v Srbiji, kjer naj bi jih po dogovoru s satelitsko vlado v Sofiji deloma zamenjale bolgarske enote. Nam je bilo to všeč, saj smo vedeli, da Bolgarija, čeprav je podpisala osni pakt, ni bila v vojnem stanju s Sovjetsko zvezo, kar bi utegnilo biti važno.

Na Novega leta dan 1942 dopoldne sta se na mestnem trgu pred občinskim uradom druga proti drugi postrojili odhajajoča in nova posadka. Po kratkih govorih je bila z droga sneta zastava s kljukastim križem in na njeno mesto dvignjena bolgarska. Nemci so še defilirali pred Bolgari in odkorakali.

Nekaterim članom maloštevilne ćuprijske »čaršije« odhod Nemcev ni bil po volji. Neki trgovec je nemškemu komandantu in oficirjem priredil poslovilno večerjo. Kakor se je pripovedovalo v mestu, se je v svojem govoru Nemcem zahvalil za »vzorni red«, ki so ga tu organizirali. Obžaloval je, da Ćuprije ne bo več »varovala« vojska tako visoko kulturnega naroda... Nemški komandant se je zahvalil za to priznanje, dodal pa še izjavo, da je Nemčija že zmagala in je vojna na vzhodu zanjo torej že zaključena, kajti zasedla je po načrtu predvideno ozemlje. Pridobljene pokrajine bo odslej samo še varovala s prav neznatnimi silami proti že potolčenim boljševikom...

V Pomoravju se je nastanila kompletna bolgarska divizija. Njen sedež je bil največ v Ćupriji s štabom v sladkorni tovarni. Varovala je predvsem železniško progo in rudnike. Nemški vojaški odred z močno policijsko enoto pa je ostal v Jagodini, kjer je bil sedež krajskomande.

Bolgari so hodili po mestih v črnih plaščih iz grobega domačega sukna in rjavih uniformah in škornjih. Obnašali so se dokaj dostojno, pozneje pa so po vaseh zakrivili tudi rope in zločine. Prvi mesec so se vzdrževali sami, potem pa jim je okrožno načelstvo moralo dajati po 7000 kilogramov mesa tedensko poleg še drugih živil in krme.

Med njimi je bilo več političnih struj, tudi komunistov. Nekateri teh so se pridružili srbskim partizanom. V Paraćinu je skupina vojakov osnovala svojo rusofilsko organizacijo. Njen vodja je bil Goce Gocev, študent medicine. Ko so odkrili njegovo zaroto, se je sam ubil z bombo.

Ob Kreftovih »Celjskih grofih«

S tremi predstavami Kreftove zgodovinske drame »Celjski grofje«, ki jih je Delavski oder dal na improviziranem letnem gledališču na Starem gradu, so letošnja praznovanja 22. julija dobila posebno, slovesno težo.

Da pa najnovejša postavitev Kreftove drame ni nudila tudi čistega gledališkega užitka, je prej kriva drama sama, kakor pa izvajavci. S pozicij tridesetih let našega stoletja borbeno napisana agitka v imenu meščanskega humanizma, naperjenega zoper neusmiljeno, brezobzirno moralo, grofovsko »pravičnostjo« celjskih grofov se dandanašnji ne more več razumeti kot simbolna podoba **naših** iskanj in **naših** bojev za človeka. Prešli smo pozicije, s katerih je Kreft pisal svojo historijo, prešli tudi ideale meščanskega humanizma, špektakelski poskusi, kako oživiti neko daljno dobo (kakor je bil to srednji vek, ali samo »celjski detajl« iz njega) so postali za nas nezanimivi; nezanimivi poskusi oživljanja zgodovine na tak način, kakor je to delal Kreft: z jezikom, kostumi, s sceno pa že ni mogel dosledno izpeljati svoje zamisli, saj je nujno moral stilizirati. In kako naj potem široka špektakelska gesta (pisanost kostumov, množice statistov) prenese skorajda komorno meditiranje v vrednotah, ki da jih nosi v sebi nastajajoči meščanski kult človečnosti, pa jih grofovska brezobzirnost pobija, ker se pač skuša še nekaj časa držati po svojih lepih gradovih, držati, ko še ima vse zgodovinske pogoje za to? Zato obstajajo lepe misli o novem človeškem liku — meščana — (ki jih pri Kreftu propoveduje s pridigarskim, agitatorskim, neumetniškim tonom medlo izrisana Pravdačeva figura) povsod nekje na robu verjetnosti, v začetku obsojene na neuspeh v boju z grofom Hermanom II. Celjskim. Njih poraz more vzbujati zategadelj le ironijo ali pa sentimentalno, romantično, negledališko objokovanje neke »uboge« človeške usode. In nič več.

Nemara mi bo kdo zameril gornjo trditev, zameril iz čistih lokalpatriotskih ozirov. Vendarle pa se mi zdi, da je treba odločno spregovoriti o poskusih, kakršen je bil Kreftov (s pozicij današnjega časa): v današnjem času že nezanimive, dolgočasne in tudi idejno varljive, za naš čas nasilne in nemogoče.

Hvalevredno pa je, da so celjski amaterji pod taktirko **Cvetka Vernika** s takó veliko dozo poguma in vere solidno odigrali Kreftov tekst, da so ga z uspelimi potezami ponekod le rešili in ga igrali nekje za naš čas le še kolikor toliko užitno, da so navsezadnje iz Kreftove tragedije napravili vsaj solidno turistično atrakcijo, če že pravega teatra niso zmogli začarati. Na ta način smo morali tudi nekatere hudo diletantske spodrsljaje spregledati: iz celotne predstave je vel zdrav veter: pogum in velika vera. Pa hotenje — tako ali drugače, ni vedno spontano in na moč subtilno govoriti o tem, kako nam je kultura v današnjem času potrebna. Pa ne samo kultura (teater), ki jo zganjajo profesionalci, marveč tudi kultura tistih zaverovanih, navdušenih amaterjev, ki jim ni škoda prostega časa za lepo besedo in za kultivirano gesto — za gledališče, za kulturo. Prav zato je treba reči, da je predstava uspela, uspela bolj z zdravim, zagnanim občutkom za mero in z optimizmom, ki je vel iz nje, kakor pa s čistim gledališkim čarom, ki bi jo moral ogrevati od znotraj.

Režija Cvetka Vernika je skušala ves čas držati pravo linijo med špektaklom in idejno meditacijo: v osnovi se je bolj držala prvega in je bilo prav tako. Pri postavljanju igravskih likov pa se mi zdi, da je nemara prenekateremu puščala preveč proste roké, tako da je Verniku ponekod uhajala enotnost predstave iz rok; nekateri prizori so bili hudo neuglašeni (zlasti scena pred sodiščem).

Od igravcev je največ solidne rutine pokazal Tone Šolar, ki je s svojim temperamentom in močjo dajal predstavi mnogo prave krvi, sicer nekoliko prepotentno akcentirana Hermanova figura je bila solidna in prepričljiva. Ostalim je manjkalo predvsem enotne, trdne izreke (šibka točka amaterskih igravcev!), vendar je vkljub temu treba priznati zanimivo kvaliteto zlasti likom Friderika (Jaro Zelinka), Ulrika (Jože Jordan), Picolominija (Peter Simoniti, Pravdača (Franc Mirnik) in Veronike (Marija Ramšak).

Sceno je napravil Vlado smeh.

(V. Korar)

Veronika (Marija Ramšakova) pr ed sodiščem. Foto M. Šubic

DVOBOJ pred sodiščem

Pred kratkim smo objavili zapiske s tiskovne konference, ki jo je pripravilo gradbeno podjetje »Ingrad« v Celju. Tedaj so člani kolektiva zelo ostro napadli nekatere celjske občine, ki baje protežirajo svoje mlade gradbene obrate. Zlasti podrobno pa so govorili o žalskem primeru, kjer je šlo za gradnjo dveh stolpičev in proizvodne hale Kovinskega podjetja. Pri tem so imeli v mislih, češ, da žalska občina in stanovanjski sklad v tej občini favorizirata domače gradbeno podjetje. Pred objavo sestavka s tiskovne konference smo se pogovorili tudi s predstavniki občine, ki so dejali, da je to morda pred časom bil primer, da pa je sedaj pri njih le licitacija odločilna. Zaradi tega je celo komisija stanovanjskega sklada razveljavila eno pogodbo, ker so bili pokazatelji domačega podjetja na licitaciji nerealni.

Z ozirom na to, da med gradbenimi podjetji obstajajo močna nasprotja, ki gotovo škodujejo tudi razvoju in delovanju za izgradnjo stanovanj pa tako važne gospodarske panoge, smo se že tedaj odločili, da bomo objavili obe mnenji — Ingradovo in mnenje stanovanjskega sklada žalske občine. Zlasti še zato, ker je spor tudi pred sodiščem, tako da bodo bravci po razsodbi imeli tudi jasno sliko — tudi razsodbo bomo namreč objavili. Jasno je namreč, da nekdo nima najčistejših računov.

Tokrat objavljamo ves tekst, ki so nam ga posredovali tovariši iz Žalca:

Uredništvo

Tovariš urednik!

Pod naslovom PROTEŽIRANJE MALIH GRADBENIH PODJETIJ je bil v vaši številki časopisa objavljen članek z očividnim namenom vnesti napačne pojme v odnose med nekaterimi investitorji in »malimi gradbenimi podjetji«. Ker je v posrednem odnosu prizadeto tudi naše dobro ime, bi želeli, da objavite tudi naslednje kratko pojasnilo:

Stanovanjski sklad Žalec je imel na razpolago dve ponudbi za oddajo del pod ključ na dveh stolpičih v Žalcu. Na drugo licitaciji, ki se je morala vršiti, ker na prvi ni bilo dovolj udeležencev, je bilo oddano delo cenejšemu gradbenemu podjetju GRADNJA Žalec, ki je ponudilo izgradnjo obeh objektov za 45,300.000 din za fiksno ceno »pod ključ«, Ingradova ponudba pa je bila 46,300.000 din pod istimi pogoji. Bilo je resda podjetje Ingrad cenejše za navadno ceno, to je običajni način obračunavanja gradbenih del po situacijah in izvršenih količinah.

Stanovanjski sklad Žalec je sprejel tisto ponudbo, ki je bila zanj ugodnejša. Gradnja Žalec je sorazmerno veliko podjetje s planiranimi 500,000.000 din bruto prometa, ter v trenutnih pogojih še vedno predstavlja za razmere v Žalcu ugodnega ponudnika. Hkrati pa nam obstoj tega podjetja zagotavlja, da ne bomo odvisni od milosti podjetja Ingrad, ki je bilo še pred kratkim za časa konjukture precej visoko s svojimi cenami, kar pa se lahko še povrne. Menimo, da danes, pri današnji zavesti gradbenih podjetij, še ni čas, da bi velika podjetja pridobila monopol nad tržiščem (k temu pa teže vsi taki poizkusi popolnoma onemogočiti manjše konkurente) in bodo morale slične težnje počakati na čas, ko bodo koristi investitorjev primerno zavarovane. Dodali bi le še to, da smo neuradnemu predstavniku Ingrada tov. Strebencu pokazali našo pogodbo z Gradnjo, da pa podjetje Ingrad ni dovolj skrbno proučilo naših nagibov za oddajo del Gradnji Žalec, ker je to že drugi poizkus blatenja naše poslovne službe, zlasti še za to, ker je ponudba gradbenega podjetja Gradnja Žalec bila za 1,000.000 din cenejša, ne pa kot je napisano v članku za 2,000.000 din dražja.

Želeli bi obdržati dobre odnose z vsemi gradbenimi podjetji, to pa le pod pogojem, da bodo ta podjetja korektna v vsakem pogledu, tudi če delo ne dobe.

Stanovanjski sklad Žalec

POMENEK OB RIBNIKU

Ste se že velikokrat vozili po cesti od Frankolovega do Stranic? Prav gotovo! Pa ste že kdaj hodili tod tudi kje drugje kot samo po asfaltu? No, tisti, ki ste, že verjetno veste, da je tam nekje med Frankolovim in Stranicami — v Bukovljah — velik ribnik, kjer gojijo ameriške postrvi. Ribnik leži torej še na področju celjskega okraja, toda žal ni »naša« last. Takrat, ko bi bilo treba reči »da«, Celjani namreč niso imeli smisla za »ribogojništvo«. Zato so se za ribnik, ki je bil v kaj žalostnem stanju, zavzele ribiške družine iz Maribora in danes je ribnik tak, da ga je kar lepo pogledati. Predvsem pa — marsikateremu Celjanu je zdaj žal zanj. Toda čemu bi razpravljali o lastništvu, ko pa tudi namen našega obiska pri ribniku ni bil tak! Namen je bil povsem nedeljskoizletniški in če ne bi ob ribniku našli tovariša Podpečana, ki je v ribogojnici zaposlen, verjetno o ribah tudi pisali ne bi. Tako pa smo se zapletli v tako prijeten pomenek, da bi bilo kar škoda, če bi ga obdržali samo zase.

»Vidite, tale bazen zdaj šele urejujemo,« nam je povedal tovariš Podpečan, ko je odložil koso in stopil k nam. Nekaj bazenov je bilo namreč praznih in iz cevi je vanje le počasi curljala voda. »Do jeseni bo že vse v redu in takrat bo na vrsti tudi slavnostna otvoritev.« In res bodo imeli kaj otvarjati. Ob ribniku sta zrasli dve novi stavbi, tudi okolico urejujejo in če bi se čez čas spomnili še na kakšno priročno gostišče, bi ribnik nedvomno imel še več obiskovalcev.

Ustavili smo se pred nizko, podolgovato zgradbo.

»In kaj je tu notri?«

Vstopili smo. Vzdolž vsega prostora stojijo dokaj široka, z vodo napolnjena korita, in v njih kar mrgoli rib, ki menda niso niti dva centimetra velike.

»Vidite, tu je pravzaprav začetek našega dela. Še prej seveda pazimo na ikre, toda kaj kmalu že usmerimo pozornost na ribice. Te ostanejo tu tako dolgo, dokler ne dosežejo predpisane velikosti in jih lahko prestavimo v bazene. Tam potem živijo naprej in iz tedna v teden so večje, dokler niso takele.«

Medtem smo namreč že zapustili ribogojnico in prišli do bazena, kjer so plavale take ribe, da bi imeli eno trije dovolj.

Sicer pa — čemu si ne bi ribnika sami ogledali? Tako se boste najbolje prepričali o resničnosti te moje trditve!

-ij

»Prebrisane pa so, te naše ribe,« je dejal tovariš Podpečan. »Če bi jih šli lovit z mrežo, bi jih v past ujeli samo enkrat. Nato jih zlepa ne bi več dobili vanjo.«

HO-RUK na Hudinji

Osnovna šola na Hudinji je junija — kot vse ostale šole pri nas — ostala prazna in zapuščena. Nič več niso v njej vsak dan delili učenosti in tisti, ki stanujejo tam okoli, so se za nekaj časa oddahnili, ker ni bilo več vrišča in tekanja otrok. Pa je prišel dan, da so v Celje dopotovali mladi brigadirji iz Kranja. Občinska komiteja Ljudske mladine Kranja in Celja sta letos namreč že drugič zaporedoma izmenjala lokalni srednješolski mladinski delovni brigadi. Celjani pomagajo v Kranju pri gradnji osrednjega športnega centra, mladi Kranjčani pa pri nas urejujejo travniški potok na Hudinji. Tako hudinjska šola zdaj že dobre tri tedne ne samuje več. Klopi spodnjih razredov so nekam odromale, vanje so se preselile postelje in učilnice so se spremenile v spalnice brhkih kranjskih brigadirk in brigadirjev. Zdaj se bodo kmalu poslovili od nas. Ravno pravi čas smo jih še obiskali v hudinjski šoli.

»Razen dveh«, je povedal komandant brigade Ado Boncelj, »so naši brigadirji, ki jih je triinpetdeset, sami gimnazijci. Nekateri so v Celju že drugič, ostali pa so bili že na drugih delovnih akcijah. Imamo pa seveda tudi take, ki so v brigadi prvič. In te smo včeraj — krstili. Krst je bil moker kot se spodobi in namesto slovesnega vzdušja nas je redno spremljal smeh in dobra volja.«

»Kako pa ste si uredili življenje pri nas?«

»Odločili smo se, da bomo vstajali ob petih. To je bila težka odločitev in uresničili smo jo šele, ko smo odredili jutranjo telovadbo. Ta prežene tudi najtrdovratnejšim zaspancem sen iz oči in ob šestih smo že na delovišču. Tam ostanemo do dvanajstih, po kosilu gremo — spat, popoldne pa se bavimo s športom in zvečer vržemo karte.«

»Kaj pa Celje — vam je všeč?«

»To pa to,« so komandantu zažarele oči. »Pa tudi bližnja okolica nam je pri srcu. Naša dekleta strašansko rada hodijo tja čez cesto, kjer domuje konjeniški klub. Vse konje že poznajo po imenih in tudi to vedo, kje kateri v hlevu stoji. Sicer pa smo si Celje dodobra ogledali.«

»In Celjani?«

»Predvsem smo se seznanili z mladimi Celjani. Z gimnazijci smo že tekmovali, pa tudi z nekaterimi drugimi smo navezali prijateljstvo. Radi se jih bomo spominjali!«

»Imate kaj pritožb?«

»Ne vem, kako bi rekel,« se je zvito nasmehnil. »Mislim pa, da smo imeli precej težav na delovišču. Blata je namreč toliko, da se ni samo enkrat primerilo, da se je kdo pogreznil do kolen. Pa tudi preko tega se pride! Glavno je, da je Vodna skupnost zadovoljna z nami. Veste, rekli so nam, da bomo »sile«, če bomo do konca meseca speljali potok do ceste. Zdaj pa nas do konca julija loči še dober teden in mi smo že končali.«

Pozdravljeni, brigadirji! Hvala za vašo mladostno delovno vnemo!

Še nekaj o težavah premogovnikov

Položaj premogovnikov rjavega premoga je z ozirom na nizko akumulativnost proizvodnje izredno pereč, saj vsi premogovniki ustvarjajo v glavnem novo vrednost le za kritje osebnih dohodkov ter družbenih obveznosti, čeravno so le-te dokaj nizke.

Tako tem premogovnikom skorajda ne ostaja sredstev za oblikovanje lastnih skladov. Vsi rudniki rjavega premoga so ustvarili v letu 1961 le 256 milijonov din lastnih bruto skladov in to pri 14 milijardah celotnega dohodka ter več kot 10.000 zaposlenih. Ta primerjava nam mora biti resen opomin, saj ti rudniki v povprečju ustvarjajo le okrog 25.000 dinarjev bruto sklada na enega zaposlenega. V malce izjemnejšem položaju je Rudnik lignita Velenje, ki ustvarja sorazmerno visoko akumulacijo, ki pa jo mora žal v dokaj nesorazmerni višini z ostalimi bolj akumulativnimi premogovniki v Jugoslaviji odvajati v družbene obveznosti, tako da je kljub boljšemu položaju tudi za Velenje vprašanje zadrževanja teh skladov.

Administrativno določene prodajne cene pa ustvarjajo izjemni položaj pri ustvarjanju realizacije, zato je pri premogovnikih izključeno vprašanje vpliva tržišča kot zunanjega faktorja, saj je vsakršno povišanje prodajnih cen zakonsko utemeljeno in predpisano. Nujno pa je, da gledamo v dopustnih najvišjih cenah ekonomsko zaščito potrošnikov premoga, višanje prodajnih cen pa kot instrument za vsakoletno ekonomsko sanacijo premogovnikov.

Celotni dohodek premogovnikov Slovenije se je v primerjavi z letom 1960 zvišal le za 8,4 odstotke, medtem ko so porabljena sredstva porasla za 11,4 odstotke in to zaradi povečanja cen reprodukcijskemu materialu in povečanja amortizacijskih stopenj v rudarstvu za 4,5 odstotke. To izredno stanje pa bo še težje z revalorizacijo osnovnih sredstev, ki bo povečala amortizacijsko maso za dobrih 15 odstotkov. S tem v zvezi pa bodo sovpadli še stroški plačevanja boleznin do 30 dni, kar bo za rudarsko stroko veliko breme, saj je nevarnost dela v tej panogi največja in že sedaj znaša povprečje nezgod in boleznin preko 8 odstotkov. Tako predvidevajo samo z revalorizacijo in bolezninami dvig stroškov poslovanja za 750 milijonov, medtem ko so skupno vsi slovenski premogovniki ustvarili le okrog 690 milijonov lastnih bruto skladov.

Saniranje rudarstva — oprostitev plačevanja rednega prispevka iz dohodka in nižja obrestna mera na poslovni sklad — pa še ne zadoščata za trajnejšo rešitev, zato je skorajda nujno, da se odstopljeni del prispevkov priznava za direktno povečanje osebnih nikih ne pa kot instrument pri ustvarjanju čistega dohodka. O dohodkov delavcev v premogovteh vprašanjih razpravljajo premogovniki z občinskimi komisijami, dokončno odločitev pa bo morala zavzeti republiška komisija.

Spomini ob zibiškem grobišču

Tako čudno je bilo takrat. Sonce je toplo sijalo po gričih okoli Zibike. Rudnica je sveže zelenela, zrak je trepetal in ptički so se spreletovali, toda vseeno je bilo tesno, kot da ne bi mogli ljudje dihati. Nekako potuhnjeno je bilo vse. Ljudje so nekaj pričakovali, tudi bali so se, čeprav niso vedeli ničesar določenega. V dolini so se šopirili Nemci, na Rudnici je bilo nekaj skrivnostnega. Ko so delali na poljih, so se ozirali tja in si šepetali kot bajko o zmaju in mladem junaku, ki prihaja. Redki so vedeli že nekaj določenega. Peterlinova Vera je vedela že nekaj več. Tončka Čečeva se je zglasila pri njej in rudniška skrivnost je bila: upor!

»Po tolikih letih se težko spominjam vseh podrobnosti«, danes pripoveduje tovarišica Vera. Obraze še vidim, kakor žive, toda imena so zbledela. Dobro še vem, da so se nekako julija 1942 prvikrat pojavili partizani, ki so se ustavili pod Orlo pečjo nad Zgornjim Tinskim. Skupina je štela sedem ljudi. Tam so se utaborili. Neki drvarji so odkrili njihovo bivališče in napeljali na sled Nemce, ki so skupino iznenadili. V spopadu jih je padlo pet. To so verjetno bili Jože Kobilšek, Jože Maček, Branko Peklar, Ivan Repec in Matija Sedlešek. Dva sta srečno ušla. Mrtve partizane so Nemci razstavili pri mrtvašnici v Zibiki in pozivali ljudi, da si ogledajo »bandite«. Malo jih je bilo, ki so to storili. V Zibiki so ljudje bili enotni, to lahko rečem, razen dveh izdajavcev, posebno Vrbovškov in Krašovcev. Ubite partizane so pokopali na zibiškem pokopališču. Ljudje so skrivaj prižigali sveče in prinašali šopke rož na grob, čeprav so Nemci to prepovedali.

Prvi partizan, če lahko tako rečem, pa je padel tu že maja 1942. To je bil domačin Anton Šraml, ki ga je izigral izdajavec iz Rogatca. Ta je prišel k njemu in prosil za podporo. Šraml mu je nekaj malega dal in bilo je dovolj, da so ga Nemci hoteli zapreti. Skrival se je in se zatekel v gozd, toda domačini s Krašovcem so ga izsledili. Ustrelili so ga v gozdu pod tinsko cerkvijo. Najhuje je to, da je padel kot žrtev domačega človeka! To najbolj boli, tovariši!

Nekako ob žetvi 1943 se tudi spominjam, da so ubili partizana pod mlinskim kolesom v Roginski gorci. Pri njem so našli še kos tople orehove potice. »Ha, v Zibiki pomagajo banditom!« so se razburjali Nemci in iskali, kje je partizan dobil svežo potico. Kdo je bil partizan, ne bi mogla povedati.

Takrat se je v Rogaški Slatini pripravilo 18 tovarišev, ki so nameravali kreniti v partizane. S Kozjanskega sta po nje šla dva partizana, ki sta naletela na sovražno postojanko pri Gubenšku. V spopadu sta bila ubita. Enega so šele drugi dan našli v pšenici, kamor se je težko ranjen zavlekel. Pri mrtvemu so našli 18 hrastovih listov v žepih. Nemci si niso znali razložiti, kaj naj to pomeni. Verjetno je bil spoznavni znak za tistih 18 tovarišev, ki so takrat zaman čakali v Rogaški Slatini. Nemci so na nesrečo ujeli tudi tiste in jih pozneje ustrelili. Da, hudo je bilo takrat. Taki spomini, tovariši, so težki. Tukaj v Zibiki je grobišče enajstih.« Tovarišica Vera se je zamislila in se zazrla tja proti Rudnici, ki je tudi danes košato zelena, toda nič več tako skrivnostna. Kljub temu pa se zazdi človeku, ki se zamisli v tiste težke dni, da vetrič, ki šušlja nad vejevjem, šepeta zgodbo o ljudeh, ki so zgorevali v boju, da šepeta še globljo resnico, o kateri podrobnosti ne moremo več odkriti.

V nedeljo so na zibiškem grobišču odkrili dostojen granitni spomenik. Ob njem je spregovoril o mrtvih junakih tovariš Peter Šprajc, eden prvih prvoborcev na Kozjanskem, danes podpredsednik celjskega okraja. Kot mlad fant je z orožjem v roki utiral pot svobodi na Kozjanskem skupaj s svojim očetom. Tudi njegov oče je obležal nekje med temi hribi.

Spomenik pripoveduje, je kot klicaj na koncu velike resnične zgodbe, ki je ne smemo nikdar pozabiti, ker le na prvinah te lahko gradimo novo, vedrejšo zgodovino našega ljudstva.

S.

NE SAMOVOLJNO

V vašem listu ste objavili nepreverjeno vest, da sem samovoljno zaprla svoj gostinski obrat. Prosim, da to popravite v prihodnji številki. Gostilno sem zaprla za čas od 3. do 23. 7. 1962. z dovoljenjem ObLO Žalec, k je tudi o tem izdal odločbo št. 332-92/62-3/8 od 2. 7.

Dovoljenje sem dobila na osnovi zdravniškega potrdila Zdravstvenega doma Žalec, iz katerega je razvidno, da sem začasno nesposobna za opravljanje dela v gostilni.

Vedno sem delala požrtvovalno in vestno v splošno zadovoljstvo gostov, zato prosim, da v bodoče ne objavljate nepreverjenih podatkov, posebej, če gre za tako grobe očitke, kot v mojem primeru.

Ogoreve Tilka

ŽENA • DOM • DRUŽINA

Obisk v centru za socialno delo v Celju

Da bo manj zapuščenih, žalostnih otrok

Kadarkoli grem po kakšni zakotni ulici našega mesta in tu in tam naletim še vedno na nekaj malih, zapuščenih otrok, se vedno spomnim dogodka, ki me je lani tako globoko pretresel. Bilo je takrat, ko so mi iz oddelka za rejništvo sporočili, da bodo tisti dan odpeljali v rejništvo otroke neke družine, katere oče in mati sta kronična alkoholika. Povabili so me s seboj in ves dan sem preživela z malimi. Pospremila sem jih v njihove nove domove in potem še mnogokrat mislila nanje. Ko sem pred dnevi spet obiskala celjski občinski center za socialno delo, so tam menda kar razumeli, kaj jih želim najprej vprašati.

»Lepo se imajo tisti naši otroci,« so mi ljubeznivo povedali. »Pred dnevi smo jih obiskali, jih vprašali, če želijo nazaj k staršem, pa niso bili za to. Zanje je tako tudi bolje. Prilike doma so še vedno prav tako neurejene kot so bile.«

Povsem neprisiljeno in domače smo čez čas obrnili pogovor na naloge centra za socialno delo. Pogovor posredujem z obljubo, da bomo enkrat prihodnjič kaj več napisali tudi o tistih malih, zapuščenih otrocih, ki so pravzaprav povzročili moje prvo srečanje z ljudmi, ki jim je sreča tujih otrok skoraj prav tako blizu kot polno življenje njihovih lastnih.

Center za socialno delo deluje pri nas že nekaj mesecev. Celjani so bili drugi v Sloveniji, ki so ustanovili takšno institucijo in pokazalo se je, da so storili prav. Res je, da nekateri nezadovoljneži govorijo, da center pravzaprav opravlja isto delo kot oddelek za družbene službe pri občinskem ljudskem odboru. Tisti pa, ki ve, da je center prav od tega oddelka prevzel skrb za kategorizacijo mladine z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, za mladinsko prestopništvo in rejništvo, ve tudi to, da tega dela zdaj oddelek ne opravlja. Center ima torej te tri referate, v perspektivi pa bo prevzel tudi referat za varstvo družine. Povprašali smo, zakaj niso tega storili že ob ustanovitvi, pa smo dobili odgovor, da imajo velike težave s prostori in s strokovnim kadrom. Povsem nemogoče je namreč, da bi bilo delo uspešno, če bi bilo v enem prostoru več oddelkov — v resnici pa trenutno je tako. Razumeti moramo, da se za vrati centra za socialno delo odkrivajo marsikdaj najbolj problematične plati človekovega življenja. Prav gotovo je o tem mnogo laže govoriti enemu samemu in ne vpričo treh ali štirih strokovnjakov, ki imajo že tako tudi svojega dela dovolj.

V okviru centra deluje tudi vzgojna posvetovalnica. Prav je, da omenimo njeno pozitivno vlogo, čeprav je tudi v njej še vedno premalo strokovnjakov.

Center je torej z delom uspešno začel. Kot vsaka novoustanovljena oblika pa ima tudi ta začetne težave. Upajmo, da jih bodo ob nekoliko večjem razumevanju odgovornih odstranili in tako čimprej uresničili vsaj najnujnejše naloge, ki jih predvidevajo pravila o organizaciji, nalogah in poslovanju občinskega centra za socialno delo. V njih namreč piše, da je center dolžan preprečevati in analizirati socialne probleme, dajati pobude za ustanavljanje socialnih služb na raznih področjih občine, da organizira strokovno patronažno službo in službo prostovoljnih socialnih delavcev stanovanjskih in krajevnih skupnosti, da svoje ugotovitve sproti sporoča občinskemu ljudskemu odboru, da strokovno obravnava socialne probleme s področja varstva otrok in družine ter mladinskega prestopništva.

Tudi otrokovo življenje je zbir lepih in težkih doživljajev. Poskusimo stremeti za tem, da bi bilo prvih čimveč in kar najmanj drugih

SPOMIN OB PRAZNIKU

Ko so 1941. leta tudi v našo hišo prinesli ukaz, da moramo izobesiti nemško zastavo, je moj oče sklical »družinski sestanek. Kaj naj storimo? Ali naj se tudi mi pridružimo tistim klečeplazcem, ki so prihoda okupatorjevih vojakov komaj čakali? Vsakemu narodu je zastava simbol. Tudi nam je, toda ne nemška, ki nam je prinesla nesrečo!« Tako je govoril moj oče in nas vprašujoče gledal ter čakal našega odgovora. Sklenili smo, da zastave ne bomo izobesili tako dolgo, dokler nam »Blok Fürer« ne bo določil zadnji termin.

Minul je mesec. Na sosednjih stavbah so že plapolale zastave. »Škoda blaga!« je dejal moj oče.

Bližal se je nemški praznik. Nemški simpatizerji, ki jih je bilo takrat v našem okolišu precej, so postali nestrpni. Ta nestrpnost je rodila »zadnji opomin«, da moramo tudi pri nas izobesiti zastavo.

Spet smo imeli družinski posvet. Tokrat je oče sklenil, da bo drugi dan kupil zastavo. In res. Domov je prinesel dve majhni zastavici iz papirja. Na račun njegovega kupovanja smo se tisti dan pošteno nasmejali. Oče nam je pripovedoval, da je zastavici kupil v nemškutarski knjigarni »Hubert«. Na pojasnilo prodajavca, da zastavici veljata deset pfenigov, je moj oče vzkliknil: »Kaj tako drag je pri vas papir?« Že je hotel oditi, ker se mu je blago zdelo predrago, pa mu je prodajavec, misleč, da ta nenavaden kupec ne pozna še dobro nemškega denarja, razložil, da je to najmanjši znesek. Po daljšem mešetarjenju je oče za nakup zastavic pristal.

In ko je zastavici naposled doma, stoje, na lestvi, pribijal na steno, je na čast nemške zastave padlo precej krepkih domislic in prerokovanj.

Ko sem kasneje v taborišču morala v vrsti tovarišic prisostvovati jutranjemu dviganju in večernemu spuščanju zastave, sem bila v mislih pri svojem očetu. Kako strašno je bilo zanj tudi to, da je moral na velikem prostoru uničevalnega taborišča ob takšnih ceremonijah stati mirno.

Zakaj sem napisala te spomine?

Zato, ker že nekaj let opazujem ob praznikih in po njih, kako malo cenijo nekateri ljudje naš simbol — našo zastavo. Boli me, če še teden dni po praznikih visijo na hišah zastave, izpostavljene vsem vremenskih neprilikam. Boli me, ko vidim, da stanovavci neke enonadstropne hiše v Vrunčevi ulici ne najdejo za zastavo drugega dostojnejšega mesta, kot razbito podstrešno okno, ki že po svoji legi ne odgovarja temu namenu. Malo več volje in morda še česa drugega, pa se bo tudi na pročelju te velike stavbe našlo kakšno dostojno mesto!

Dragocena jajčka

»Presneto!« se je razjezila, ko ji je padla torbica na tla. Potem jo je previdno dvignila in se še enkrat razjezila. V torbici sta bili namreč dve jajčki, ki pa sta zdaj zlezli iz lupin in se razlili po kariastem blagu. »Pa je spet šlo štirinpetdeset dinarjev.« Potem se je obrnila k meni: »Res ne vem, kako to, da so letos jajca tako draga! Že vse leto se jim cena vrti okoli petindvajset dinarjev. Lani so bila ob tem času mnogo cenejša.« Potem se je jezno obrnila, stopila nazaj na tržnico, znova kupila dve jajčki in previdno odšla menda proti domu.

Ko sem se kasneje o cenah jajčk pogovarjala s tržnim nadzornikom, je tudi on potrdil gospodinjino ugotovitev. »Letos so jajčka presenetljivo draga. Samo tega ne vem, zakaj je tako. Da bi kokoši tako močno zatajile, je skoraj neverjetno. Res pa je, da letos nosijo jajčka na trg skoraj izključno le iz Šmarja, iz Sladke gore in iz Šentjurja, od drugod pa jih ni.«

»Kako pa je bilo s sadjem v preteklem tednu?«

»Še vedno ga je premalo. Zato ni čudno, če pred stojnicami vedno stojijo dolge vrste. Socialistični sektor je na trgu dobro založen. Tu prodajajo precej marelic, hrušk, breskev, pa tudi kumaric, ki jih privatni proizvajavci skorajda nimajo. Veste, letos bodo imeli dober izkupiček samo tisti, ki imajo doma tople grede. Pričakujemo pa, da bo vsaj kumaric za vlaganje dovolj.«

Cene pa so bile v preteklem tednu take: krompir so prodajali po ceni od 70 do 90 dinarjev za kilogram, zelje od 60 do 100, grah od 100 do 160, solato od 40 do 100 — na trgu je bilo tudi že nekaj endivije — radič po 200, špinačo po 200 do 300, cvetačo po 110, ohrovt po 80 in 100 dinarjev itd. Češnje so bile po 80, pa tudi po 150 dinarjev, marelice po 140 in 170, breskve po 110, pa tudi do 150 dinarjev, vrtne jagode po 200 in 300 dinarjev — gozdnih jagod ni, maline so po 200 in 300 dinarjev, hruške po 100 in 150 dinarjev, paradižnik po 100 dinarjev, paprika po 285 in jabolka — s črvi! — po 80 in 100 dinarjev.

Tako torej! Toliko o preskrbi trga v preteklem tednu. Upajmo, da bomo prihodnjič lahko zapisali kaj bolj razveseljivega!

-ij

»Maneken«

Ravno pravi čas še je izšla šesta številka revije »Maneken«. Tako bodo zdaj lahko tisti, ki še niso »dopustovali« in si tarejo glave s tem, kaj naj spravijo v kovčke, našli v »Manekenu« prenekateri koristen nasvet. »Maneken« prinaša tokrat namreč poleg lepih modelov poletnih oblek, ki jih odlikuje predvsem eleganca in preprost kroj, tudi nekaj prikupnih oblačil za kopanje. Poleg tega pa nam svetuje, kako naj poleti negujemo svojo polt, kako naj se češemo, da bomo čimbolj privlačni, o tem, kakšne barve naj izberemo, pa tudi v »Modnem kurirju« — redni rubriki »Manekena« — bi našli marsikaj zanimivega.

Tudi ta-le obleka je iz »Manekena«. Prikupna, preprosta in iz pralnega blaga je in ne bi smela manjkati v naši garderobi.

Nekaj o jogurtu

Večina ljudi uživa jogurt poleti, medtem ko daje v drugih letnih časih prednost drugim jedem. Ker pa jogurt izredno uspešno urejuje prebavo, bi bilo koristno, da bi ga ljudje uživali ne glede na letni čas. Posebej še tisti, ki med delom mnogo sedijo.

Slaba prebava se kaže razen v neugodnem počutju tudi na človeškem obrazu, saj postane koža na njem nečista, mozoljčasta. Zato ni nič čudno, če kozmetiki priporočajo jogurt kot idealno kozmetično sredstvo, ki večkrat bolj pomaga kot vse druge, še tako dobre kreme.

Jogurt je zelo primeren za majhne otroke in bolnike. Bolnikom in otrokom serviramo nekoliko ogretega, sicer je pa v poletnih mesecih iz hladilnika najboljši.

Jogurt lahko pripravljamo z raznimi dodatki. Z medom, limoninim sokom, z raznimi sadnimi dodatki ali pa tudi brez njih. Tako pripravljen jogurt predstavlja idealno večerjo, ker je lahko prebavljiv, nasiten in vsebuje polno prehranbeno vrednost.

Problematične noge

Lepo oblikovane ženske noge so zelo redke. Zato marsikatera žena ali dekle ni zadovoljna sama s seboj. Da bi prikrila napake in poudarila tisto, kar je na nogah lepo, se trudi na vse mogoče načine, toda pri tem mnogokrat zaide v napačno smer.

Morda bodo pomagali tile naši nasveti marsikateri bravki iz zadrege. Torej, precenite obliko svojih nog, oglejte si sličice in preberite vrstice, ki smo vam jih namenili.

Če so vaše noge okrogle, ojevsko oblikovane, ni prav, če nosite zvončasto ukrojena krila, nogavice s krivimi (poševnimi) šivi in visoke pete. Nagubano krilo, nogavice brez šiva, po možnosti temnejše barve ter čevlji s srednje visoko peto bodo pristojali mnogo bolje.

Za debele noge ni primerno, če nosite spodaj preozko ukrojena in kratka krila ter presvetle nogavice s šivom. Tudi čevlji z debelimi gumijastimi podplati in nizkimi petami vam ne bodo pristojali. Bolje bo, da nosite ne predolgo krilo, rahlo zvončasto ali primerno ozko ukrojeno, temnejše nogavice z navpičnimi šivi, ki dajejo nogam razpotegnjeni videz ter čevlje z visoko peto.

Kaj pa, če so noge pretanke? Pomagajte si takole: Izogibajte se kratkih ozkih kril in ne nosite nogavice s šivom temne barve, kajti temne nogavice vam bodo nogo še bolj zožile. Tudi balerina čevlji vam ne bodo pristojali. Pač pa lahko mirno oblečete nogavice brez šivov in čevlje s pol visoko peto, ki bodo noge napravili graciozne, ne pa količaste, pretirano tanke in suhe.

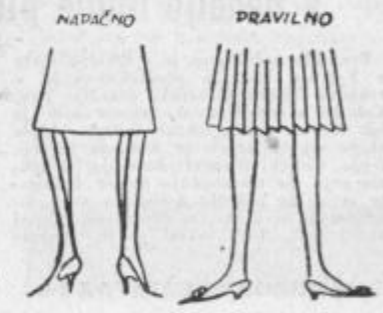

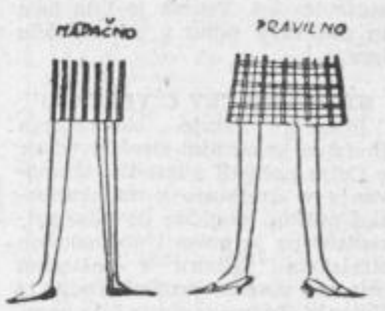

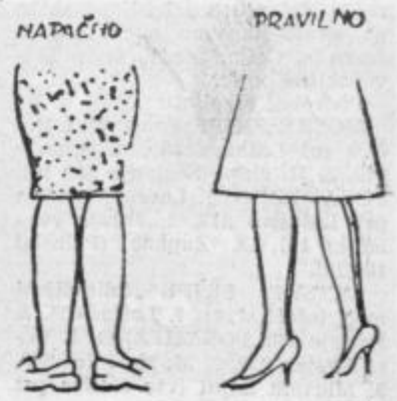

Delavka iz tovarne nogavic Polzela

BODITE PRIJETEN GOST

Res je, da je zimski čas bolj primeren za razpravljanje o tem, kakšen je prijeten in kakšen je neljub gost. Takrat so namreč večeri tako dolgi in tako prijetno je, če večkrat posedimo z dobrimi prijatelji, pa tudi z bežnimi znanci. Toda vendar tudi v času dopustov nismo vedno brez gostov. Ponekod jih je tedaj celo več — mnogo več časa je za prijetne pomenke, manj smo utrujeni, bolj razigrani itd. Se vam je že kdaj primerilo, da je neki vaš znanec povabil večjo družbo k sebi na dom, vas je pa »spregledal«. Prav gotovo vas je to zabolelo in hudi ste bili na »dobrega« prijatelja. Dobili ste občutek, da ste nezaželeni in hudo vam je bilo. Morda pa ste storili kdaj kakšno napako? Poglejmo, katere so najpogostnejše!

Če dobite povabilo dolgo pred napovedanim zmenkom, ne čakajte ravno zadnjega dne, da odgovorite. Gospodinja mora namreč vsaj nekaj dni, preden bo v hišo sprejela goste, vedeti, koliko jih bo. In če so vas povabili s pismom, odgovorite takoj.

Ko ste v družbi, ne brbljajte kar naprej. Pogovarjajte se prijazno, toda umirjeno. Bodite taki tudi s svojimi najintimnejšimi prijatelji. In nikar ne govorite, da ste jutri povabljeni k neki drugi družini pa da že kar naprej veste, da bo na smrt dolgčas. Ste mar popolnoma prepričani, da ne bodo le-ti zvedeli za vaše besede še preden jih boste obiskali? Lahko pa se tudi primeri, da bodo ljudje, ki jih mučite s takimi ugotovitvami, mislili, da imajo opravka z nepremišljenim »čvekačem«. To pa prav gotovo ne bi bilo prijetno.

Ne prihajajte v goste zadnji čas. Ne zamujajte, ne pustite, da vas predolgo čakajo.

Če prihajate od nekod drugod, nikar najprej ne povejte, da ste se tam na vso moč dolgočasili. Vašega drugega gostitelja se bo polatil paničen strah, da se ne bi dolgočasili tudi pri njih in takrat bo prav gotovo kaj narobe.

Če ste povabljeni na slavnost ob rojstnem dnevu ali kakšnem drugem prazniku, prinesite darilce s seboj. Cvetje in bonbone bodo povsod radi sprejeli. Če pa ste se odločili za kakšno večje darilce, ga izročite diskretno in nikar pred vso družbo.

Če ne prihajate sami, obvestite o tem gospodinjo. Prosite je, če smete še koga pripeljati s seboj. Prav gotovo bo privolila in vam se ne bo treba opravičevati.

Če v družbi nikogar ne poznate, prosite gostitelja, naj vas predstavi. Če pa poznate samo nekaj gostov, nikar ne govorite samo z njimi. In ne smejte se tako, da vas slišijo samo nekateri. Morda bodo drugi mislili, da se posmehujete njim.

Če morate kmalu oditi, se opravičite. Odidite pa diskretno in tako, da ne boste skalili razpoloženja.

Naslednji dan se gostitelju znova zahvalite. Po telefonu, z besedo, ali pa z drobnim pismom. Da, pa še to! Vsem prijateljem povejte, kako prijeten večer ste preživeli. Prihodnjič vas bodo povabili tudi oni.

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

20 rekordov

na meddržavnem dvoboju reprezentanc DR Nemčije in Jugoslavije v Celju

Dvoboj moških atletskih reprezentanc Demokratične republike Nemčije in Jugoslavije je za nami; za nami pa je tudi velika atletska prireditev, ki je navdušila še tako zahtevnega gledavca. Saj je bila to revija, ki je navrgla nekaj takšnih rezultatov, ki jih človek vidi morda samo enkrat v življenju. Prisostvovati skoku 210 cm v višino, ali skoku 470 cm ob palici, odličnemu teku Španа na 3000 metrov čez zapreke, novemu državnemu rekordu Vzhodne Nemčije v metu diska in podobno, ni kar tako. To so bili vrhunci dvodnevnega atletskega mitinga, pri katerem so AD Kladivar, sodniki in organizatorji opravili izpit z odličnim uspehom.

Vzorno urejene atletske naprave, odlično razpoloženje in zanimive borbe so pripomogle, da je to atletsko srečanje dalo kar dvajset rekordnih izidov, od tega 5 državnih rekordov (dva DR Nemčije, tri jugoslovanske) ter nič manj kot petnajst rekordnih rezultatov stadiona. Med jugoslovanskimi atleti so se na listo državnih rekorderjev vpisali Jocović pri metu krogle (17,83 m), Kovač s tekom na 400 metrov čez zapreke (51,5 sekunde) ter Španа s tekom na 3000 metrov čez zapreke v času 8:39.0 minute.

Pri postavljanju rekordnih izidov stadiona so se najbolj izkazali gostje, ki so dosegli kar enajst takšnih rezultatov; pri štirih pa so bili udeleženi člani jugoslovanske atletske reprezentance. Nove rekorde stadiona so postavili: Dürkop z 210 cm v višino, Jocović pri metu krogle, Kovač s tekom na 400 metrov v času 47,4 sekunde, May v teku na 1500 metrov s časom 3:44.8, Herman s tekom na 5000 metrov (14:17.6), Schmöller pri skoku v daljino (7,45 m), gostje v štafeti 4×100 m (41.2), Preussger pri skoku ob palici (470 cm), Kovač pri teku na 400 metrov čez zapreke (51.5), Milde v metu diska (57.17), Grodotzky v teku na 3000 metrov (8:07.8), Bade v metu kopja (79.92 m), Thierfelder v troskoku (15.62 m), Španа v teku na 3000 metrov čez zapreke ter gostje v štafeti 4×400 metrov v času 3:11.5 minute.

Razen tega je Važič v teku na 1500 metrov postavil letošnji najboljši izid v državi (3:48.0), Mariborčan Červan pa v teku na tri tisoč metrov najboljši letošnji rezultat v republiki s časom 8:10.2.

Dvoboj se je končal z rezultatom 127:85 točk v korist gostov. Zanimiva je še statistika, ki pove, da so gostje od dvajsetih disciplin pobrali 14 prvih mest (jugoslovanski reprezentanti 6), da se je razmerje pri osvajanju drugih mest glasilo 13:7 v korist gostov, da so bili pri osvojitvi tretjih mest najbolj uspešni Jugoslovani, saj so jih zabeležili kar 11 in nazadnje, da so bili pri osvojitvi četrtih ali zadnjih mest še bolj uspešni, saj so na tej stopnici ostali kar štirinajstkrat. Razen tega so gostje pobrali devet dvojnih, jugoslovanski reprezentantje pa le dve dvojni zmagi.

In kako so se odrezali celjski atleti, ki so nastopili v državni reprezentanci? Najbolje se je izkazal »veteran« Stanko Lorger, ki je zmagal v teku čez visoke zapreke brez posebnih težav v času 14.4 sekunde. Razen tega je Lorger z uspehom startal na zadnji predaji v štafeti 4×100 metrov. Zraven njega je v tej štafeti sodeloval tudi Kolnik in sicer kot prvi tekač.

V teku na 1500 metrov je Važič takoj po startu ostal na zadnjem mestu. Po prvem krogu je šel v napad, toda brez uspeha. Šele na polovici proge mu je uspelo prebiti se na tretje mesto, ki ga je nazadnje tudi obdržal.

Roman Lešek je startal pri skoku ob palici. Vse višine pri 400, 420 in 430 cm je podrl v prvem poskusu, a preskočil v drugem. Pri višini 440 cm pa je moral odstopiti od nadaljnjega tekmovanja. Tako je obtičal na četrtem mestu.

Mirko Kolnik je tek na sto metrov začel več kot odlično, saj je po uspešnem startu vodil vse do približno 40 metrov. Pozneje pa je vse bolj zaostajal, dokler ni pritekel v cilj kot zadnji s časom 10.8 sekunde.

Tudi Naraks je odlično začel tek na 800 metrov; v vodstvu je bil do približno 200 metrov, zatem pa je zaostal in nazadnje tudi obtičal na četrtem mestu s časom 1:55.9 minute.

Za konec pa še eno zanimivo — takoj po teku na 110 metrov čez zapreke je ljubljanska televizija, ki je prenašala tekmovanje prvega dne, izvedla anketo med vsemi devetnajstimi akreditiranimi novinarji iz vse države ter DR Nemčije o končnem izidu dvoboja. Medtem ko so si bili vsi časnikarji edini v tem, da bo zmaga pripadla gostom, pa je točen rezultat dvoboja, z 42 izgubljenimi točkami za jugoslovansko reprezentanco napovedal le urednik športne rubrike našega lista. -mb

Trije značilni posnetki z meddržavnega dvoboja: zgoraj na levi — Stanko Lorger na najvišji stopnici po teku na 110 m čez zapreke, na desni — televizijski snemalec na delu, spodaj — mladenki v narodnih nošah čakata, da poneseta medalje najboljšim tekmovavcem

V nedeljo finale plavalne lige v Celju

Preteklo nedeljo se je s tekmovanjem v Velenju končalo predtekmovanje v vzhodni skupini slovenske plavalne lige. Kot že v prvih dveh tekmovanjih je bil Neptun tudi tokrat mnogo boljša ekipa od tekmecev iz Krškega in Velenja. Celjski plavavci dosezajo od tekmovanja do tekmovanja boljše rezultate in so to nedeljo dosegli v vseh disciplinah prva mesta. Zbrali so skupaj 11.843 točk. Tudi tokrat se je izkazalo nekaj posameznikov. Orel je preplaval 200 m prosto v času 2:19,5; Vrhovšek se je tokrat poizkusil na 200 m prsno in dosegel zelo dober rezultat 3:10,5, medtem ko je na 100 m hrbtno zmagal Toplak z dobrim časom 1:15,0. Tudi Vošinek se je izkazal na 100 m v metuljčkovem slogu, dosegel pa je čas 1:16,4. Pri dekletih pa je tudi tokrat najkvalitetnejši rezultat postavila Narobetova v plavanju na 100 m prsno 1:36,7.

Vse kaže, da so Celjani dobro pripravljeni za nedeljsko tekmovanje, ki bo na Ljudskem kopališču ob Ljubljanski cesti. Nastopile bodo ekipe Radovljice, ljubljanske Ilirije in celjskega Neptuna. Ta troboj bo odločil, kdo bo letošnji prvak slovenske plavalne lige in kandidat za tekmovanje v drugi zvezni ligi. Po dosedanjih rezultatih sodeč imajo za to tekmovanje največ možnosti Celjani, ki so ob primernih vremenskih prilikah in podpori gledavcev sposobni že sedaj doseči nekaj najboljših rezultatov v slovenskem merilu.

MARIBOR : KLADIVAR 3:0

V nedeljo je bila v Mariboru prijateljska nogometna tekma, v kateri je istoimensko moštvo premagalo celjskega Kladivarja z rezultatom 3:0. Tekma je bila lepa in zanimiva samo v prvem delu igre.

STO STRELCEV C VELENJU

Praznik vstaje slovenskega ljudstva je okrajni strelski odbor v Celju počastil z izvedbo tekmovanja v streljanju z malokalibrsko puško; tehnično izvedbo prireditve pa je poveril občinskemu strelskemu odboru v Šoštanju, oziroma strelski družini Rudar iz Velenja. Tekmovanje je bilo namreč v Velenju; udeležili pa so se ga strelci iz vseh občin okraja razen iz Celja, Šentjurja in Slovenskih Konjic.

Podrobni rezultati:

MOŠKE EKIPE: (trostav): 1. Rečica pri Laškem 695, 2. Šmarje 610, 3. II. ekipa Šoštanja 599 itd. POSAMEZNO: 1. Lovrinc (Rečica pri Laškem) 213, 2. Juraja (Velenje) 191, 3. Zupanc (Polzela) 189 itd.

ŽENSKE EKIPE (olimpijski meč, ležeči stav): 1. Laško 635, 2. Šmarje 530. POSAMEZNO: 1. Vera Lesjak 239, 2. Majda Pilih 209, 3. Martina Sajdl (vse Rečica pri Laškem) 209 krogov.

PORAZ, A VENDAR NOV CELJSKI REKORD

V nedeljo je bilo v Ljubljani finalno srečanje republiškega tekmovanja za kegljaški pokal. V dvoboju med Ljubljano in Celjem so zmagali domačini z rezultatom 5176 : 5079. Čeprav poraženi, so igravci železničarskega kegljaškega kluba postavili nov celjski rekord za moštva. Posamezniki pa so dosegli naslednje rezultate: Vanovšek 897, Šmon 815, Kohne 849, Rauter 813, Lubej 866 in Marinček 839. Najboljši od domačinov je bil Grom s 929 keglji.

CELJANI — ŠESTI

V nedeljo pozno zvečer se je v Ljubljani končalo tekmovanje enajstih mestnih kegljaških reprezentanc v borbenih igrah. V končni razvrstitvi je prvo mesto pripadlo Kranju s 1258 keglji; reprezentanca Celja pa se je uveljavila na šesto mesto s 1166 podrtimi lesi.

110 PIONIRJEV NA TEKMOVANJU Z ZRAČNO PUŠKO

V počastitev dneva vstaje je okrajni odbor Jugoslovanskih pionirskih iger izvedel v nedeljo dopoldne v Velenju tekmovanje pionirjev v streljanju z zračno puško. Na tekmovanju so nastopili pionirji iz vseh, razen iz celjske občine. Sicer pa se je zbralo 22 ekip oziroma 110 mladih strelcev. Pred začetkom tekmovanja je bila slovesnost, na kateri je spregovoril tudi tov. Vladimir Vodopivec, član Strelske zveze Jugoslavije.

Podrobni rezultati:

EKIPE: 1. Šoštanj 587, 2. Ljubno 540, 3. Šempeter 533, 4. Dramlje 495, 5. Rečica pri Laškem 480 itd.

POSAMEZNIKI: Kovač (Šoštanj) 173, Poldika Tkavc 166, Milena Ramšak (obe Šempeter) 159, Burger 157, Kurnik (oba Šoštanj) 150 itd.

USPEŠEN START MLADIH ATLETOV KLADIVARJA V DRŽAVNI REPREZENTANCI

V soboto in nedeljo je bilo v Mariboru meddržavno srečanje moških in ženskih mladinskih reprezentanc Jugoslavije in Avstrije v atletiki. V obeh ekipah je nastopilo več mladih članov AD Kladivarja. Med njimi sta se najbolj izkazala Martin Štajner z zmagama na 800 (1:54.3) in 1.500 metrov (4:00.7) ter Nataša Urbančičeva, ki je osvojila prvo mesto v metu kopja s 45,40 metra.

V obeh dvobojih so zmagali jugoslovanski atleti, tako med mladinci z rezultatom 93:68, pri mladinkah pa 51:44 točk.

Dom pri treh kraljih

Planinski dom pri Treh kraljih stoji na lepem mestu Pohorja in se ga vidi daleč naokrog. V ozadju nad domom je Veliki vrh (1347 m).

Iz Celja se odpeljemo z avtobusom do Slovenske Bistrice, od tu pa po Šaleški ulici mimo stare graščine v Zgornjo Bistrico. Dobro markirana pot vodi zatem mimo tovarne Impol. Na poti do Treh kraljev bomo najprej šli skozi Visole, ki je obdano z vinogradi, zatem pa skozi Tinje, kjer bomo na stari osnovni šoli videli še napis »učilnica 1882« in končno skozi Planino, zadnje kmečko naselje na tej strani Pohorja. Po treh urah zmerne hoje bomo prišli v dom.

Planinska postojanka pri Treh kraljih je lahko dosegljiva, saj pot ni težavna in vodi večinoma po košatem pohorskem gozdu. V bližini doma ima pionirska organizacija iz Slov. Bistrice svoje zavetišče »Kekec«, kake pol ure od doma pa si lahko ogledamo tudi Crno jezero (1170 m).

Planinski dom pri Treh kraljih je velika dvonadstropna lepa zgradba, ki ima nad 50 ležišč ter dobro in stalno oskrbo. Dom upravlja planinsko društvo Slov. Bistrica. Veliko obiskovavcev ima tudi pozimi.

V kratkem bo dograjena avtomobilska cesta preko Šmartnega na Pohorju do Treh kraljev.

dr. M.

Maks Mulej slovenski prvak v motornem letenju

Na prvem aero-rallyju, ki je bil v soboto in nedeljo v Celju, je zmagal tekmovavec domačega kluba Maks Mulej. Boj za prvo mesto je bil izredno žilav, saj je Maks le z majhnim številom točk prehitel zveznega prvaka v jadravnem letenju Cirila Križnarja iz Murske Sobote. Mulej si je nabral precejšnjo rezervo točk prvi dan pri poletu čez dolnje Zasavje, Dolenjsko, Belo Krajino, Lesce in spet v Celje. Pri tem poletu s postankom v Lescah so tekmovavci morali »razvozljati« številne naloge pri skiciranju, merjenju in iskanju raznih objektov na zemlji, poleg tega pa letali po natančno predpisani smeri in času. Drugi dan bi bil Muleju kmalu nekdo zapravil rezervo pri tekmovanju v Levcu, ko so morali piloti pristajati z plinom in brez na določeno točko. Ob tej priliki je nekdo (morda tudi nepoučen gledavec) pihnil v cev brzinomera in mu ga pokvaril. Tako je prvi polet Mulej napravil z letalom, ki ni bilo sposobno za tekme. Moral se je presesti v letalo drugega kluba. Sedel je v stroju, ki ga ni bil vajen, vrh tega pa še precej nervozen. Prvi pristanek z ugasnjenim motorjem je bil precej slab in že je izgledalo, da je zmaga Celjanu šla iz rok. Plasman je popravil z pristankom s pomočjo motorja, ko je »sedel« na zemljo točno na črti z ničlo.

Mulej je za celjski klub osvojil prehodni pokal Letavske zveze Slovenije za letošnje leto. Uvrstil se je med tekmovavce za zvezni rally. Na tem tekmovanju se bo moral boriti za prvo mesto, da bi ponovil lanskoletni uspeh celjskega tekmovavca Franca Januša, ki je zaenkrat še zvezni prvak v motornem letenju.

Prvak Mulej sprejema čestitke

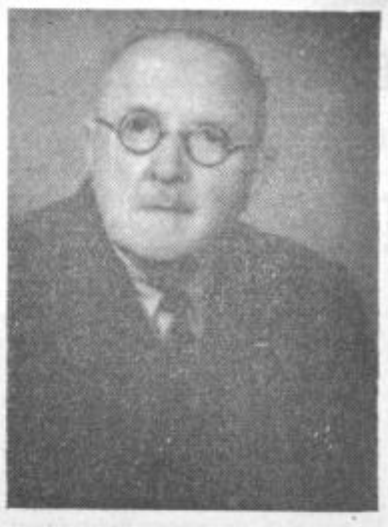

IVO PETRAK - 80 let

Marsikateri Celjan ali okoličan se rad pohvali, ko pokaže na svoje zdravo, plodno sadno drevje: »Iz Petrakove drevesnice sem ga nekoč dobil! In ko uživaš ob koncertu celjskega godalnega orkestra »Ivana Cankarja« pod taktirko prof. Dušana Sancina, vidiš med godbeniki še vedno aktivnega tovariša Iva Petraka.

Naš tudi danes krepki jubilant se je rodil 29. julija 1882 v Šempetru v Savinjski dolini. S celjske meščanske šole je odšel na učiteljišče v Mariboru. Ker se je tu po robu postavil nekemu protislovenskemu izzivanju, je bil izključen z zavoda in se je prešolal na učiteljišče v Koper, odkoder se je udejstvoval v političnem društvu »Edinost« v Trstu.

Po maturi l. 1903 mu je prvo službeno mesto bil Tabor v Savinjski dolini, deloma tudi bližnja Ojstrica z enorazredno šolo v graščini. Prošnjo za službo začasnega okrajnega pomožnega učitelja v Laškem je napisal v slovenščini in se je zato moral v Gradcu zagovarjati. Vendar je kot edini prosivec to mesto dobil in je poučeval v Loki, pri Jedrti, v Šmarjeti in Zidanem mostu, kjer je odpravljal tedanji ponemčevalni sistem. Leta 1909 je nastopil učiteljsko službo v Braslovčah, kjer so razredi šteli do 80 otrok. Ob izbruhu vojne leta 1914. je moral k 87. pešpolku. Izmikal se je fronti vse do leta 1917, ko se je kot računski podčastnik udeležil pohoda od Gorice do Piave; tu pa je zbolel za legarjem.

Konec leta 1921 je dosegel namestitev na okoliški deški šoli v Celju, kjer je služboval tudi kot zaslužni propagator sadjarstva Miloš Levstik. Tečaj na kmetijski šoli na Grmu je Petraka tudi formalno usposobil za pouk na kmetijskih nadaljevalnih šolah.

Krajevni šolski svet občine Celje-okolica je dal tovarišu Petraku urediti poleg šole drevesnico z okrog 3000 drevesci, kjer so njegovi učenci praktično uporabljali teorije o naprednem sadjarstvu. Za plinarno pa je gojil še svojo posebno drevesnico s 1500 drevesci. Vsak učenec je kot nagrado za svoje delo v teh drevesnicah prejel po več sadnih drevesc. Mnogim je bilo to podlaga za domače nasade sadonosnikov in drevesnic.

Seveda je bil naš jubilant poleg svoje gospodarske dejavnosti ves čas tudi uspešen vzgojitelj in učitelj naše osnovnošolske mladine. Desetletja je bil tudi član Celjskega godbenega društva.

Konec leta 1940 je Petrak nepričakovano prejel upokojitveni dekret, na pokojnino pa je zaman čakal. Tako se je moral zaposliti kot delovodja pri regulaciji Savinje. Okupator ga je avgusta 1941 že poslal v Rajhenburg, a je njegovo izselitev preklical. Tedaj se je spet oprijel sadjarstva in vrtnarstva. Sredi vojne je poučeval na kmetijski šoli v Šentjurju. Ker noben tečajnik tam ni obvladal nemščine, je uporabljal pri pouku le slovenski jezik; nihče ga pa ni izdal.

Ob svoji 80-letnici se bo naš jubilant lahko z zadoščenjem ozrl nazaj na mnogostransko uspešno delo, ki ga je opravil kot pošten Slovenec ter vzgledni ljudski prosvetni in gospodarski delavec. Kot mož, kakršen je vedno bil in je, je daleč znan in spoštovan.

Njegovi številni prijatelji, učenci in stanovski tovariši mu želejo, da bi še mnogo let v zdravju in zadovoljstvu gledal plodove vsega, kar je v življenju žlahtnega posadil in vzgojil. F. R.

Gibanje prebivavstva

V ČASU OD 15. JULIJA DO 21. JULIJA je bilo rojenih 15 dečkov in 21 deklic.

POROČILI SO SE:

KRAGL Milan, zlatar in ŽNIDAR Lidija, administratorka oba iz Celja; ROZMAN FRANC, strojni ključavničar iz Šentjanža nad Štorami in ZADRAVEC Hilda, laborantka iz Štor; FEROVIĆ Komnen, krojač iz Celja in NOVAK Monika, krojačica iz Ivanjskega sela; KRAJNC Edvard, zidar in VERVEGA Daniela, tovarniška delavka, oba iz Lopate; GORŠEK Franc, uslužbenec iz Zg. Hudinje in GOLOB Zdenka, frizerska pomočnica iz Leskovca: KOVAČ Josip, strojni ključavničar in PODPEČAN Ivana, krojačica, oba iz Celja; BELINA Venčeslav, sprevodnik in BEVC Gabrijela, uslužbenka, oba iz Celja; AVGUSTIČ Vilim, teracer iz Granita Slov. Bistrica in OBREZ Štefanija, uslužbenka iz Žalca; KORUN Janez, profesor iz Radeč in ZEMLJAK Dragica, uslužbenka iz Brestanice: MESTINŠEK Martin, delavec iz Celja in TRATNIK Alojzija, delavka iz Zagrada; VRBEK Martin, uslužbenec iz Bobovega pri Smarju in ZUPANC Erika, zlatarka iz Dobrave; JEZERNIK Anton, strojni inženir iz Ljubljane, in ERMENC Ida, uslužbenka iz Ljubnega ob Savinji; HLAČAR Marjan, študent in KRALJ Miroslava, administratorka, oba iz Celja; ŠEVER Franc, elektrotehnik in MODERC Hermina, administratorka, oba iz Celja;

UMRLI SO:

ROTAR Margareta, roj. Cuden, upokojenka iz Celja, stara 79 let; RAZBORŠEK Julijana, roj. Krajnc, preužitkarica stara 78 let; iz Velikih Grahovš; KUMŽAR Ivan, upokojenec iz Radeč, star 66 let; JAGODIČ Rozalija, kmetovavka iz Grlič, stara 61 let; REHAR Kristina, roj. Greiner, gospodinja iz Celja, stara 59 let; FRANGEŽ Jože, otrok iz Cerovca pod Bočem, star 4 mesece;

KRONIKA NESREČ

Ko se je Miroslav Fizerle iz Celja peljal s kolesom,so ga napadli trije neznanci in ga poškodovali na rebrih in nogah. — Rudolfu Zupancu iz Socke pri Strmcu je cirkularka odrezala prste na roki. — Egidij Tifer s Polzele je padel s kolesom in si poškodoval glavo. — Ivan Selič iz Celja si je pri delu poškodoval nogo in prsni koš. — Devetletni Borislav Košec s Kersnikove ulice si je pri padcu poškodoval hrbtenico. — Martinu Klenivšku iz Šentjurja je pri delu opeka padla na glavo in mu jo poškodovala. — Anta Rokarja iz Prekorja pri Škofji vasi je omamila strela.— Anton Maček iz Lesičnega je padel z voza in si poškodoval prsni koš.

PRVE PLAKETE vzornega voznika

Trinajsti julij, praznik šoferjev in avtomehanikov so v vseh občinskih središčih celjskega okraja združili s podelitvijo prvih plaket vzornega voznika. Na predlog občinskih komisij za varnost prometa na cestah, nadalje avto moto društev pa tudi podjetij in končno okrajne komisije za varnost prometa na cestah je nazadnje ustrezna republiška komisija podelila 53 voznikom motornih vozil na območju celjskega okraja prve plakete vzornega voznika. Med nagrajenci je bilo 50 poklicnih ter trije amaterski vozniki (Stane Turk, dr. Ivan Dolinar ter prof. dr. Milan Cander). Po občinah pa so bile plakete vzornega voznika razdeljene takole: Celje 18, Žalec 11, Mozirje 5, Šoštanj 6, Slovenske Konjice 5, Smarje 4, Šentjur 2 ter Laško 2.

Med poklicnimi vozniki so prve plakete vzornega voznika prejeli: Dominik Vrbič, Ferdo Tašner, Oto Mravljak, Stanko Rebernik, Franc Ukmar, Franc Šantej, Anton Pikl, Franc Oset, Franc Ogrizek, Jože Kelher, Ivan Cencen, Franc Legvart, Anton Dobnik, Milan Škoflek, Vinko Pečnik, Anton Pere, Dane Šarlah, Stane Lavrinc, Ivan Štebe, Franc Praznik, Ivan Gornik, Ludvik Stepišnik, Ivan Satler, Slavko Strucel, Franc Stamol, Jože Pusovnik, Maks Majcen, Mojko Dražkovič, Franc Vošnjak, Stane Škoberne, Ludvik Križnik, Jože Filipčič, Ivan Tominšek, Franc Tomišek, Stane Ambrož, Hinko Kralj, Karel Natek, Jože Golob, Anton Tevž, Rudi Hramec, Franc Kač, Anton Strašek, Konrad Kidrič, Franc Prah, Jože Hudobreznik in Franc Jager.

Izbira za prve nagrajence s plaketo vzornega voznika je bila zelo široka; zato tudi komisija ni imela težkega dela pri končni odločitvi, saj je med kandidati izbrala tiste voznike, ki niso zadovoljevali samo minimalnim predpisom o podelitvi plakete, temveč, ki so že deset in več let znani kot vzorni in disciplinirani vozniki, ki v tem času niso bili povzročitelji prometnih nesreč in ki se tudi sicer udejstvujejo v svojih organizacijah. Med prvimi nosilci plakete vzornega voznika pa je dolga vrsta še takšnih šoferjev, ki so se izkazali kot vestni in skrbni upravljavci zaupanih vozil. Mnogi med njimi so namreč z vozili premagali sto in več tisoč kilometrov brez večjih okvar na njih. Zaradi tega so hkrati s plaketo vzornega voznika prejeli tudi ustrezna priznanja od podjetij in tovarne avtomobilov za vzorno čuvanje vozil. Da bi imeli čim več takšnih voznikov!

To je bila prva podelitev plakete vzornega voznika, ne pa zadnja.

Prvi podelitvi bodo sledile še naslednje; najmanj pa bodo podobne svečanosti enkrat na leto. Zato naj postane plaketa vzornega voznika pobuda za varno vožnjo na cestah, za vzorno čuvanje vozil, za tovarištvo in pomoč na cestah, za aktivno delo v organizacijah šoferjev in avtomehanikov in podobno. Plaketa vzornega voznika naj postane cilj slehernega voznika motornih vozil.

-mb

Krajevni odbor SZDL Skomarje pri Zrečah ObLO Slov. Konjice Vas

V A B I N A

otvoritev gozdne avtomobilske ceste

Zreče - Skomarje dne 29. VII. 1962

Program:

— ob 10. uri Otvoritev ceste s pozdravnim govorom pri Vidmarju (Pohorski Tijek)

— ob 10,30—11,30 ogled ceste

— ob 11,30 Kulturni program v Skomarju na Pohorju

— POPOLDAN PRISTNA POHORSKA VESELICA

Otvoritev ceste bo v vsakem vremenu

Za udeležence brez lastnih vozil je poskrbljen prevoz od žel. postaje Zreče do Skomarja in nazaj z vozili prireditelja

Za parkiranje vozil so določeni primerni prostori

Odbor SZDLJ Skomarje

Zaradi invalidske upokojitve dosedanje poslovodkinje obrtnega podjetja »Vezenine« Celje, Komisija za imenovanje in razrešitev direktorjev pri Občinskem ljudskem odboru Celje

R A Z P I S U J E

mesto poslovodje

obrtnega podjetja

»Vezenine« Celje

Pogoji: osposobljenost za samostojno opravljanje ene izmed obrtnih strok s katerimi se podjetje bavi (šivanje, vezenje in predtiskarija ter proda ja teh izdelkov, prodaja raznih vezenin in narodnih izdelkov domače obrti) z najmanj 5 let prakse na podobnih delovnih mestih.

Razpis je odprt do 31. 8. 1962. Če razpis do tega roka ne uspe, se podaljša do popolnitve.

Ponudbe z opširnim življenjepisom in opisom dosedanje dejavnosti je poslati na omenjeno komisijo.

Številka: 11-320/1962-1

POZOR!

„Varteks" znižuje

	Prejšnja cena	Znižana cena
Moške obleke	11.000	6.000
" "	12.800	9.000
" "	23.500	17.000
Moški suknjiči	9.800	7.000
" "	7.800	6.000
" "	5.500	4.000
Moški balonski plašči:		
Ninofleks	15.000	12.000
Sanžan	12.500	9.000
Moške hlače kamgarn	6.700	5.000
Fantovske obleke od 15—16 let	8.600	6.500
" "	9.500	7.000
" "	10.500	7.500
Fantovski suknjiči	6.900	4.500
Otroške fant. obleke	3.500	3.000
" " "	3.000	2.500
Otroški fant. suknjiči	5.300	3.500
" " "	4.900	3.200
" " "	4.400	2.900
Otroške vetrovke	5.200	4.500
Ženski balonski plašči s krznom in toplo podl.	17.500	12.500
Ženski balonski plašči	11.500	8.000
" " "	12.500	7.000
Ženska krila — plise	6.500	4.000
Ženski zimski plašči	14.500	10.000
" " "	9.500	6.000

Najboljše in najcenejše za vsako priložnost se oblečeš v prodajalni »Varteks« obleke« Celje, Prešernova ul. 8.

Zaman so čakali

V šmarski občini je mladinski aktiv v Polju ob Sotli med najbolj razgibanimi. Vedno sodeluje, če je potrebno graditi. Prejšnja leta so pomagali graditi zadružni dom, letos pa so se lotili gasilskega. Radi pa imajo tudi predavanja, toda pripetilo se jim je že, da so zastonj čakali predavatelja. Tako so tudi pred dnevi več kot tri ure čakali v dvorani na napovedanega predavatelja, pa ga ni bilo od nikoder, čeprav bi se vsaj opravičiti bilo potrebno poprej. »Zastonj smo čakali«, je pripovedovala sekretarka Anica. »To nam ni všeč in nas tu na vasi ne bi smeli vleči za nos. Tudi precej članov SZDL je bilo takrat z nami.« Ne, takih potegavščin bi se morali vselej izogibati, ker pravega opravičila za to ni. Kdo ve, če bodo drugič še vsi zaupali vabilu.?

V soboto, 28. VII. 1962 bo otvoritev na novo urejenih prostorov gostilne Čulk na Lavi.

Za obisk se priporoča
Marica Čulk

OBJAVE IN OGLASI

SMODILA MARIJI ISKRENE ČESTITKE ZA DIPLOMO NA PRAVNI FAKULTETI. ATA, MAMA IN BRAT JOŽE.

Medle Jakobu za 70. obletnico čestita hčerka Albina iz Celja z željo še na mnoga leta.

KINO

KINO UNION
28. 7.—29. 7. 1962 — ZEMLJA FARAONOV — ameriški barvni Csc film
30. 7.—2. 8. 1962 — OBTOŽENI STE, OSCAR WILDE — ameriški Csc film
KINO METROPOL
do 28. 7. 1962 — OSATOVO MOČVIRJE romunski film
29. 7.—31. 7. 1962 — DEVETNAJSTLETNIKI — ruski film
LETNI KINO
do 28. 7. 1962 — EVROPA PONOČI ameriški barvni Csc film
29. 7.—31. 7. 1962 — VRELI ASFALT francoski film
KINO »SVOBODA« ŠEMPETER V SAV. DOLINI
28. 7.—29. 7. 1962 — SENCE SLAVE domači film
1. 8. 1962 — PUSTOLOVEC PRED VRATI — domači film
2. 8. 1962 — GREMO V SAN REMO italijanski Csc film

KONCERTI

IV. promenadni koncert v mestnem parku priredi Olepševalno in turistično društvo Celje,
v nedeljo 29. 7. 1962 ob 10. uri.
Igra godba Tovarne emajlirane posode.
Vljudno vabljeni!

PRODAM

DOBRO OHRANJEN RADIO »KERTING« PRODAM. Naslov v upravi lista.
UVOZEN TELEVIZIJSKI APARAT PRODAM. Naslov v upravi lista.
TAKOJ PRODAM KOMPLETNO SPALNICO z dvojnimi vložki v dobrem stanju zaradi selitve. Naslov v upravi lista.
PRODA SE DVOSOBNO STANOVANJE S PRITIKLINAMI V CELJU. Informacije Ločnikar — Oblakova 4, Celje.
PRODAM KOMPLETNO KUHINJSKO OPREMO. Vprašati Kovinska 8 — Mizarstvo, Celje.
ENODRUŽINSKO HISO S PRITKLINAMI V ZELO DOBREM STANJU PRODAM. Naslov v upravi lista.
LAMBRETO LD 150/57 poceni prodam. Ogled v nedeljo dopoldne. Bogataj — Cesta na grad 14, Celje.

STANOVANJA

NUJNO IŠČEM SOBO V LAŠKEM. Naslov pustite v trafiki na vogalu, Laško.

STAREJŠIMA ZAKONCEMA BREZ OTROK NUDIM STANOVANJE, če mi pomagata pri poljskem delu. Naslov v upravi lista.
DVEMA SAMSKIMA SOLIDNIMA INTELEKTUALCEMA NUDIM OPREMLJENO SOBO, v novem dvojčku v centru mesta. Naslov v upravi lista.
ZAMENJA SE DVOJE STANOVANJ NA OTOKU, TRUBARJEVA 65/I.
ZAMENJAM LASTNO TROSOBNO STANOVANJE s kuhinjo, kopalnico in z vsemi pritiklinami v Celju, 5 min. od železniške postaje, za enodružinsko hišico z vrtom v Celju, Ljubljani, Mariboru, Kranju, Laškem ali Žalcu. Eventualno prodam ali kupim. Naslov v upravi lista.

KOMPAS

IZLETI PO JUGOSLAVIJI

1. 9-dnevno potovanje po Jugoslaviji — odhodi vsak ponedeljek v juliju, avgustu in septembru.
2. 4-dnevno potovanje v Đerdap — prijave do zaključnega števila
3. 6-dnevno potovanje v Ohrid — prijave do zaključnega števila
4. 7-dnevni dopust na Kukljici v slikovitem zalivu otoka Ugljana nasproti Zadra. **Cena 8.800 din.** V ceni je upoštevan prevoz (tudi v povratku) s kompasovim avtobusom iz Ljubljane do Zadra, prevoz z ladjo do Kukljice in 5 kompletnih pensionov. Otroci do 10. leta starosti plačajo 6.300 din. Vsak udeleženec si sam določi po želji čas koriščenja svojega dopusta, eventuelno se lahko dopust tudi podaljša. Prijave v poslovalnici Kompas-Celje.

IZLETI V INOZEMSTVO

1. 5 dni JAT-ovim avionom v SSSR. (Kijev-Leningrad—Moskva). Izlet bo meseca septembra — Prijave v poslovalnici Kompas-Celje.
2. Gostinci! 5 dni v München — »Oktoberfest 1962« 5-dnevno potovanje z avtobusom. Potovanje priporočamo gostinskim in hotelskim delavcem. Prijave v poslovalnici Kompas-Celje. Cena 29.200 din.
3. 5-dnevno potovanje na »Dunajski velesejem« (od 9. do 16. 9. 1962) Cena 18.400 din!

Zaradi izrednega zanimanja za Koroško in Benetke — organiziramo ceneno eno in dvodnevne izlete v te nepozabne kraje.

POSEBEN POPUST — odobravamo kolektivom za izletniške vožnje z našimi modernimi turističnimi avtobusi! Preden se odločite za izlet, zahtevajte našo ponudbo. Najhitreje, najugodneje in najceneje boste potovali z turističnimi avtobusi Kompasa. Naročila telefon 25-50.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom in ostalim, ki so spremili ljubo ženo in mamo

KNEZOVO IZ BUKOVZLAKA

na zadnji poti, darovali vence, ter nam v težkih dneh karkoli pomagali.
Žalujoči mož Ivan in otroci: Ivo, Gusti, Danica in Heda z možema.

KUPIM

MALO POSESTVO V SAV. DOLINI v bližini Celja kupim. Kotnik Stanko, Založe 50, Polzela.
KUPIM NOVO DOBRO OHRANJENO ALI NEDOGRAJENO ENODRUŽINSKO HISO v Celju ali bližnji okolici. Karli Košir — Lokarje 2a, Šentjur.

ITA IZLETNIK

ZAHTEVAJTE PROGRAME NAŠIH IZLETOV V INOZEMSTVO!
7-dnevno potovanje z vlakom ali avtobusom v Pariz, v mesecu oktobru. Prijave do 30. avgusta.
7-dnevno potovanje z avtobusom FIRENCE—RIM—NAPOLI, v začetku meseca oktobra. Prijave do 30. avgusta.
5-dnevno potovanje z avtobusom po ŠVICI in ITALIJANSKIH DOLOMITIH, v mesecu septembru. Prijave do 31. julija.
GOSTINCI!
5-dnevno potovanje na OKTOBERFEST v MÜNCHEN v mesecu septembru. Cena 24.900 din. Prijave do 15. avgusta.
LASTNIKI OSEBNIH AVTOMOBILOV!
2-dnevno potovanje z osebnimi avtomobili po visokogorskih cestah KOROŠKE, TIROLSKE, ITALIJANSKIH DOLOMITOV v mesecu avgustu in septembru. Prijavite se čimprej!
DELOVNI KOLEKTIVI!
Za vas smo pripravili enodnevni izlet na KOROŠKO VELIKOVEC—CELOVEC GOSPA SVETA—OSTRAVICA—VRBSKO JEZERO—OSOJSKO JEZERO—BELJAK —BOROVLJE—PLIBERK. Cena 3.500 din.
2-dnevni izleti v TRST in BENETKE z avtobusom vsak mesec. Prijave do zaključnega števila udeležencev.
POTUJTE Z NAMI PO NAŠI LEPI DOMOVINI!
IZKORISTITE POPUST, ki ga nudimo za dvo in več dnevne izlete z našimi avtobusi. Za cenjena naročila se priporoča Turistična poslovalnica avtobusnega prometa Celje, IZLETNIK, tel. 28-41.

SLUŽBE

HIŠNICO IN SNAŽILKO SPREJME V SLUŽBO GLASBENA ŠOLA V CELJU. V poštev pride zamenjava stanovanja. Prednost imajo poročene žene.

RAZNO

IŠČEM ŽENSKO ZA POMOČ V GOSPODINJSTVU. Nudim hranō in stanovanje. Naslov v upravi lista.
NAJDITELJA ŽEPNE DENARNICE PROSIM, da vrne osebno izkaznico. Marta Dolinar, Jenkova 24, Celje.
MLEČNA POSODA, 2 LITRSKA SE JE ZGUBILA — 1 rdeča emajlirana in 1 bela cinasta. Pošten najditelj se prosi, da jo vrne v Uredništvo Celjskega tednika.
ODVETNIKA MEDVED MARIJAN IN PUKL VITODRAG V CELJU, sta preselila pisarno iz Kocbekove v Gledališko ul. 4/I. Nova tel. štev. je 24-06.

Podpisani preklicujem žalitve zoper Čepin Angelo, gospodinjo v Ljubnem ob Savinji, ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega postopka.
Članek v »Pavlihi« z dne 25. 8. 1952 v štev. 34. na strani 3, se ne nanaša na Ljubno ob Savinji, ampak na Ljubno na Gorenjskem.

Čepin Jože, Sela

OBVESTILA

HIŠNI SVETI POZOR!

Stanovanjska skupnost Center, Celje Zidanškova ulica 18, ima na razpolago tiskovine za poslovanje hišnih svetov:
obračunske knjižice,
pobotnice za pobiranje najemnin
naročilnice,
hišne rede,
okvirje za hišne rede;

Hišni sveti in stanovanjske skupnosti lahko nabavijo tiskovine v pisarni naše skupnosti vsak ponedeljek, sredo in soboto od 8. do 12. ure.

CELJSKI tednik

Uredništvo Celje, Titov trg 5 — poštni predal 16 — telefon 25-29 in 25-24 — uprava Celje, Trg V kongresa 5 — poštni predal 132 — telefon 25-75 in 20-89 — tekoči račun pri Narodni banki Celje, 603-11-1-656 — izhaja ob petkih — letna naročnina 800, polletna 400 četrtletna 200 din — inozemstvo 2400 — posamezna številka 20 dinarjev — Rokopisov ne vračamo — sprejem oglasov, razpisov in objav do vsake srede do 12. ure v oglasnem oddelku Trg V. kongresa

Informacije o oglasih, razpisih in objavah dobite le v upravi Celjskega tednika

19. MARIBORSKI TEDEN

SEJEM ŠIROKE POTROŠNJE

27. julija do 5. avgusta mariborski sejem

KAJ? KJE? KDO?

PRI NAS IN PO SVETU

KDAJ? ZAKAJ?

OD CELJA DO VRŠCA V ZRAČNI ČRTI

Nad našo Panonijo...

»Matajur«, športno letalo slovenske izdelave je zakrožilo nad Levcem in s svojim vijakom »zagrizlo« v svojo petsto kilometrov dolgo pot od Celja do Vršca. Nad Kozjanskimi hribi, Bočem in Donačko goro so lebdeli raztreseni kumulusi in stresali letalo, če je zapeljalo skozi njihovo gosto kopreno. Smarje, Rogaška, Rogatec, Krapina... Matajurjev motor prede svojo neumorno pesem nad Hrvaškim Zagorjem proti Podravini. Pokrajina pod nami se začenja spreminjati. Namesto vasi in mest, stisnjenih v doline in razmetanih po gričevju in obronkih hribov, se začenja pod krili raztezati panonska ravan...

V kakšni zmoti so tujci, ki si pod besedo Jugoslavija predstavljajo gorato deželo, kjer živijo trdovratni in uporni gorjanci. Ena tretjina jugoslovanskih tal je v ravnini pod nadmorsko višino 200 metrov. Četrti del Jugoslavije pa pripada naši Panoniji, ki v Sloveniji seže v Prekmurje, Ptujsko polje, na Hrvaškem čez Podravino v Slavonijo, potem pa postane Donava njena južna meja in v Bački in Banatu tvori našo žitnico. Avtonomno pokrajino Vojvodino.

Pod nami na levi je Virovitica, na desni pa v meglici osamljeni panonski hribi Bilo gora, Papuk. Vasi tu niso več razsejane in meje med naselji in polji so ostro začrtane. V teh prvih julijskih dneh je tu žito dobilo zlatorujavo barvo in kamor seže oko prepleta ravnino mozaik ploskev, med katerimi je zratorjavih največ. Začenja se jugoslovanska žitnica. Blizu Našic se med polji zableščijo veliki ribniki. Kdo ve, od kdaj so tam. Najbrže pa so to nekdanje globeli v neizmernem Panonskem morju. Pilot Lakovič nima skrbi, da bi zašla. Letalo ima kompas, na severu opozarja Drava na sosedo Madžarsko, na jugu so kažipot zeleni hribi... Na severu je v meglici ostal Osijek, midva pa iščeva vijugavo progo, ki mora zdaj, zdaj zableščati pred nami.

Tam je v daljavi reka velikanka, vijugava in nič kaj plava Donava. Ta ponosni veletok, ki od Schwarzwalda do izliva veže šest evropskih držav, reka, ki je v milijonih letih napravila po ravninah plodno prst, ki je hranila ljudi na svojih bregovih, ki je zaustavljala vojske vseh časov, ki je Dunaj sredi Evrope naredila za »pomorsko pristaniščе«.

Borovo... Nekoliko dalje je Vukovar rojstni kraj jugoslovanske Partije. Znižujemo višino... Po reki trudoma vleče vlačilec cel kup velikih tovornih splavov. Prav na bregu je tovarna obutve, med zelenimi drevoredi vitkih topol (toda nikjer nobenega bora) pa je moderno delavsko naselje. »Matajur« je podrsel po športnem letališču, da smo ga oskrbeli z novim gorivom ter se čez slabo uro spet dvignil pod nebo na drugi del poti.

Zdaj smo nad južnim delom Bačke... Donava leno teče na naši desni. Po sredini reke so zeleni otočki, sem in tja pa se reka v številnih rokavih razliva v širino. Na levi pa je nova vodna pot, kot z ravnilom začrtana. Kanal Donava — Tisa. Ko po karti iščem imena vasi, ki bežijo pod nami, naletim na čudno ime — Tovariševo. So tu Slovenci, ali morda Rusini? Bačka in Banat so stoletja privabljali koloniste. Malo kje je toliko narodnostnih manjšin kot tu v tem ravnem svetu. Tu živijo poleg Srbov še Madžari, Romuni, Čehi, Slovaki, Rusini, Nemci in Cigani. Ponekod v svojih vaseh, ponekod tudi mešano. Vsi ti narodi so prinesli v dežele pestrost govoric, narodnih običajev in oblačil. Toda dežela jih je vseeno pogoltnila v svojo tipičnost. Kakršnekoli jezike že govorijo pod strehami, vasi so tu popolnoma enake. Sredi polj so ogromni štirikotniki s pravokotno speljanimi cestami in ribniki na enem od robov vasi. Središče vasi so cerkev, šola, ter velika zgradba novejših dni — zadružni domovi. Vsaka teh vasi šteje več tisoč prebivavcev, okoli vasi je na tisoče in tisoče hektarjev njiv, na katerih je v teh dneh zorelo žito.

Vasi pa niso vse, kar privlači oko v višini tisočih metrov. Ponekod na robovih vasi, ponekod pa sredi polj, čisto zase, kraljujejo v pokrajini velikanska družbena posestva. Ni treba biti posebno nadarjen opazovavec, da jih najdeš. Velika gospodarska poslopja, Crede v ograjenih pašnikih štejejo na stotine glav. Ob skladiščih, strojnih lopah, hlevih so vzdolž obratnih cest postavljene lične hišice poljskih delavcev. Pri vsakem takem veleobratu so seveda neizbežni silosi in vodni stolpi. Najbolj očiten znak veleobrata pa so površine. Na sto in sto hektarjev v enem kosu. Velikanske površine pod eno samo kulturo. In po teh njivskih gigantih so že tu in tam polzeli kombajni..

Zdaj se je na desni od naše zračne poti pokazal Novi Sad v vsej svoji veličini. Metropola Vojvodine s svojimi ravnimi in širokimi bulevarji, dvema impozantnima mostovoma in starodavno trdnjavo na desnem bregu — Petrovaradinom, je brez dvoma eno naših najlepših mest. Tu se prvi odsek velikega kanala spet združi z Donavo.

Žal, letalo ni avto, ki se lahko poljubno ustavi. Leteli smo najprej proti vzhodu. Na dolgih belih cestah je bil le majhen promet. Komaj kje kak avtomobil v oblakih prahu. Preleteli smo Tiso in spet jezera. Belo jezero je največje med njimi, veliko, vsaj tako kot je Blejsko — če ni večje, na njem pa brezštevilne flote domačih rac. Pravi in nepreklicni Banat.

Naposled sva odkrila Vršački kanal in poletela ob severnem robu Deliblatske pušče. Končno se je po peturni poti pred nami iz ravnine dvignila gora in pod njo Vršac.

Vršac pod vznožjem Vršačke Čuke, ki je že izrastek Južnih Karpatov, je po številu prebivavcev enako Celju. Toda, ko sem si zvečer ogledal to tipično Banatsko mesto, ne vem če sem se ušteł, ko sem našel komaj kakih pet dvonadstropnih hiš. Vse ostalo je pri tleh in zanimivo ravno zaradi svoje enotičnosti. Komunalne težave so tu takšne, da se o njih Celjanom niti ne sanja. Ni dvoma, tu bi se človek navajen bistre vode, čvrstih kamnitih tal, prijetnih sap, kanalizacije in podobnega, težko privadil. Kam naj v tej ravnini speljejo kanale? Tu je v soncu vročina, v dežju blato, če piha veter, potem je to edino vihara košava.

Kakšna razlika po petsto kilometrih. Čisto drug svet, toda zaradi ljudi, vendarle naš...

J. Krašovec

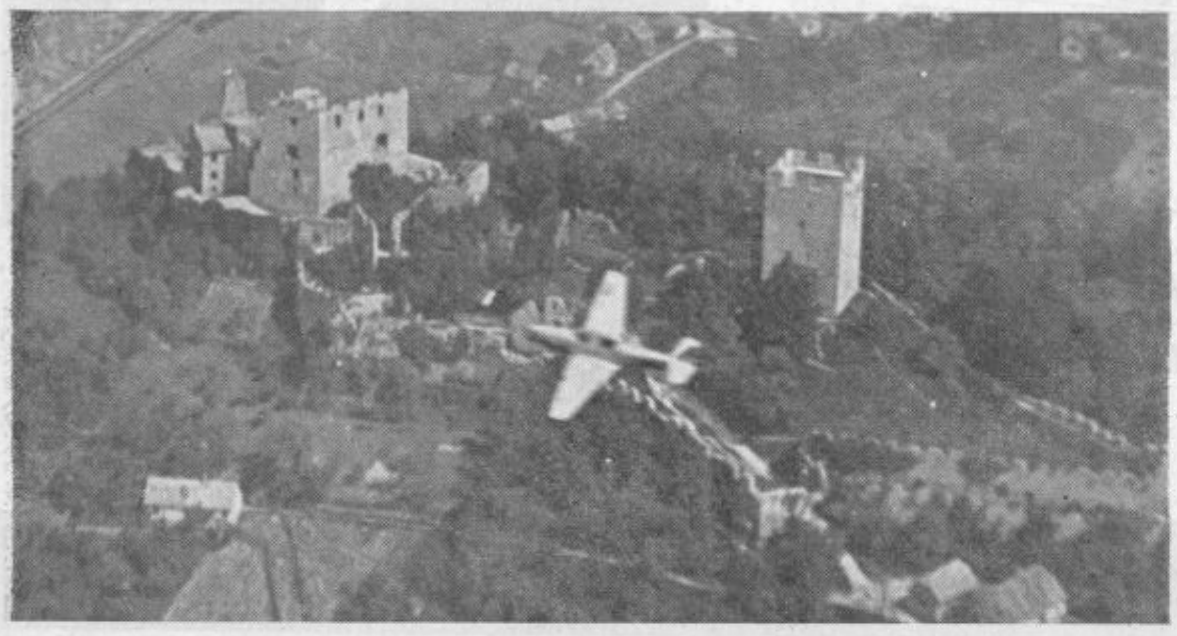

Letalo tipa »Aero« nad Celjskim gradom

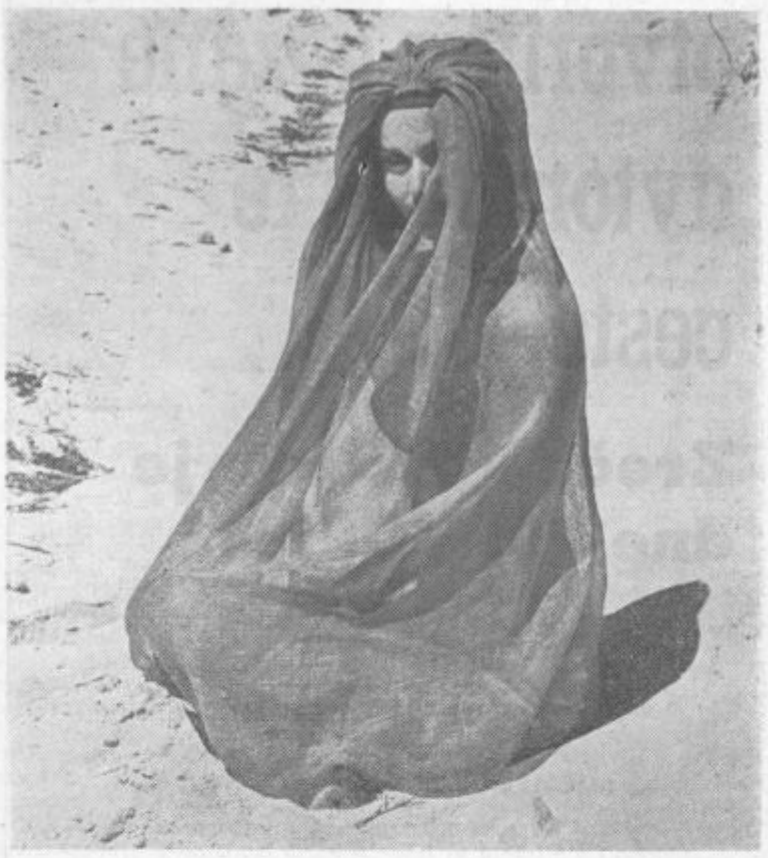

Pokažite sliko nekomu od daleč in vprašajte kakšna je nošnja na tem dekletu. Lahko ste prepričani, da bodo vsi pri ugibanju letali okoli arabskih dežel, segali bodo v Bosno, Makedonijo...

Vendar ta posnetek ni s področja vročega sonca, ni iz dežel, kjer spoštujejo Mohamedove zakone, da se žena ne sme razkrivati pred tujci. Nasprotno! Slika je posneta v deželi, kjer tudi nudizem ni kaj posebnega — v Švedski.

Zakaj je dekle ogrnjeno od temena do pet v prosojno tančico? Nova moda? Da, toda le deloma. Na peščenih obalah Švedske so komarji velika nadloga, da jim ni prijetno izpostavljati nežne kože. Sonca ni veliko, zato je tu važna predvsem kopel v vodi in na svežem zraku. Ko kopavka zapusti vodo, se brž ogrne v tančico... Ne vemo ali se takole branijo tudi kopavci. Najbrž imajo bolj »trdo kožo«...

KRATKE

IVO ROBIČ — MARATONEC

Ivo Robič je postal maratonec. Toda ne po lastnih nogah, temveč z avtomobilom. V Opatiji je namreč stalno angažiran v hodeljo pa je sklenil pogodbo z telu »Kvarner«, za soboto in nelastnikom nekega švicarskega hotela. Tako bo vsako soboto zjutraj šel čez dve meji na pot in v ponedeljek spet nazaj. Torej le maratonec.

USPESNI PROPAGANDNI ZNAK

V New Yorku se je pojavil velik tovornjak, ki ga vsi vozniki limuzin previdno obkrožajo v velikem loku. Na avtu je spredaj in zadaj velik napis:

— Ta avto ni izpustil še nobene prilike, če je le lahko izzval prometno nesrečo! —

KONJAK PROTI KONJAKU

V Parizu se ljubitelji konjaka in podobnih žganih pijač močno bojijo Konjaka. Tako je namreč ime policijskemu psu, ki je posebno dresiran za pijance in povzročitelje pretepov v pijanosti. Štirinožni Konjak je dobil že tri zlate in dve srebrni medalji od društva za borbo proti alkoholu.

Telstar: Da!

V ponedeljek zvečer je ameriški komunikacijski satelit prenašal čez Severni pol dve televizijski oddaji. Eno so Američani posredovali Evropi, drugo pa Evrovizija Ameriki. Pri programu je bila udeležena tudi jugoslovanska televizija.

Poskus s Telstaro (televizijska zvezda) je uspel. Prenos je bil odličen. Telstar je pozitivno odgovoril na vprašanje o možnosti prenosa slike, besede in glasbe po vsej zemeljski obli. Poskus pomeni revolucionarni korak pri razvoju komunikacijskih sredstev. Odslej bo televizija nastopila novo obdobje, ko bodo mogoče žive oddaje kjerkoli v svetu in prenašane v katerikoli kotiček naše oble.

Zgoraj satelit Telstar, spodaj Slavolok zmage v Parizu, kakor so ga Američani lahko videli na ekranih na temelju žive emisije

Raca za pokal...

Je že tako, da mora pri vsakem tekmovanju biti nekdo zadnji. Ni rečeno, da zadnjemu mestu botruje vedno nespretnost, slaba kondicija in neznanje. Zelo pogosto je neuspehu kriva tudi smola in prevelika konkurenca še boljših, ki imajo vrh tega še srečo...

Tako je bilo zadnjikrat v Levcu. Med šestnajstimi tekmovavci je nekdo moral zasesti zadnje mesto. Letavci pa so fantje, ki razumejo in ljubijo šalo. Zato ob takih tekmovanjih poleg nagrad najboljšim, določijo tudi »tolažilno« nagrado zadnjemu. Doslej je bila navada, da je zadnji pilot dobil luč, pravzaprav kmečko »lahterno«. V Celju pa so zadnjega nagradili novinarji našega lista s svojim simbolom — raco.

Ob podelitvi (dobil jo je ptujski tekmovavec) je bilo seveda obilo smeha. Račka je visoko dvignila svoj kljun iz košare, kakor da je radovedna, kdo bo njen gospodar. Ko so dobitniku povedali, da je nesnica in da je še to jutro znesla, se je »razburil«, češ:

— Zadnje mesto mi je bilo zagotovljeno že včeraj, zato je jajce moja last!«

Račka je imela srečo, ker ne bo šla pod nož. Dobitnik jo bo vzgajal, da bi ga, kot je v šali povedal, učila plavati.

Do prihodnjega aero-rallya bo gagica gotovo že imela potomstvo, seveda če je preživela polet do Ptuja. Sicer je pa navaden ptič, čeravno slab letač. Tako bi ob letu lahko njena potomka nadaljevala tradicijo race kot nagrada zadnjemu...

Kolikor toliko POCENI DOPUST!?

Na višku obmorskega turizma smo, ko vse leti in se vozi na morje. Polepšanje vremena je dopustnike časovno stlačilo na kup. Vsak dan vidimo lahko po cestah kolone tujih avtomobilov, pa nas je strah, če bo za nas sploh še kaj prostora.

Tisti, ki so toliko srečni, da imajo prostor v domovih delovnih kolektivov, so si že zagotovili kolikor toliko poceni dopust. Kaj pa drugi?

Južni Jadran je sicer manj nabit, je pa za naše ljudi daleč in predrag. V juniju so sicer deževale ponudbe na naše turistične agencije, ki so domala zvenele kot klic na pomoč. Visoke cene in slabo vreme je odtegnilo velik del pričakovanih gostov. Zdaj se položaj boljša in stiska za prostor »pod soncem« je vedno hujša.

Toda marsikdo, ki ne ve točno, kam bi potoval, je tudi po rešitvi najvažnejšega — financ — v hudi zadregi. Kar tako na slepo potovati je po izkušnjah silno tveganо za počitek in žep.

Zanimali smo se pri »Kompasu«, če imajo kaj za take interesente.

Imajo!

»Kompas« je v lepem ribiškem naselju Kukljici na otoku Ugljan nasproti Zadra uredil prijetno letovanje za svoje goste. Če se spomnite danes, da bi to ugodnost izrabili, lahko čez deset dni že krenete na pot. Avtobus vas bo iz Ljubljane zjutraj popeljal proti Reki in potem po Jadranski magistrali mimo Bakra, Kraljevice, Crikvenice, Novega, Senja, Karlobaga in čez sloviti most pri Maslinici v Zadar. Okoli tretje ure popoldan boste v Zadru, od tu pa vas bodo z ladjo pripeljali v Kukljico.

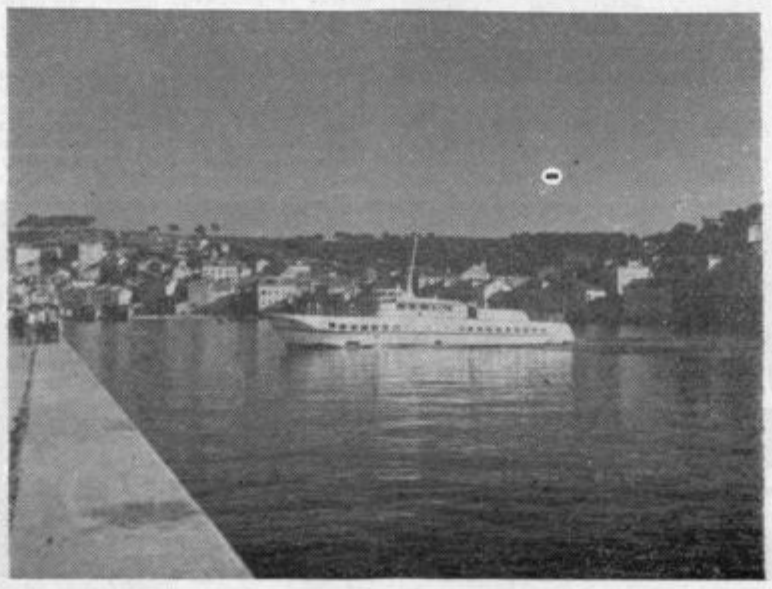

V Kukljici je vse preskrbljeno za bivanje in prehrano, za izlete v okolico z borovimi gozdovi in nasadi južnega sadja, za kopanje na peščeni plaži — in za dobro kapljico.

Povratek domov se začne po kosilu s prihodom v Ljubljano ob deseti uri zvečer.

In cene? Za sedem dni z vožnjo vred plačajo odrasli 8.800 dinarjev, otroci do desetih let po 6300. Brez popusta za vožnjo odrasli 12.800, otroci 8300. Bivanje v Kukljici je mogoče tudi podaljšati.

Če torej nimate veliko lastne iniciative, če ne veste, kam, potem je ta priložnost zelo ugodna. In kot smo v naslovu povedali, je to za letošnje razmere: Kolikor toliko poceni dopust.

Dalmatinska Romeo in Julija

Tudi v Kaštelu pri Splitu je v izročilu ostala romantična zgodba o nesrečni ljubezni, ki je skoraj popolnoma enaka zgodbi o Romeu in Juliji iz Verone.

Miljenko in Dobrila sta bila žrtvi nesrečne ljubezni, oziroma sovraštva med očetoma, ki sta bila plemiča v Kaštelu okoli leta 1670. Za razliko od Romea, je bil Miljenko ustreljen od Dobrilinega očeta, potem ko je oba zaljubljenca z zvijačo zvabil iz varstva samostana. Dobrila pa je umrla od žalosti nekaj dni za nesrečnim Miljenkom. Medtem ko je Julijin grob v Veroni dvomljiv, je v Kaštelu še danes grobnica z okostji nesrečnih zaljubljencev.